

21. Omnium optimum autem tempus est nocturnum, utpote ubi calor internus concentratus fortior est, externus debilior.

22. Sudor in iis qui ad sudandum non ita proclives sunt, provocari potest in hypocausto calido, vel stufa sudatoria, beneficio vaporū, ex vino vel decocto sudorifero silicibus ignitis asperso excitatorum. Alii Spiritum Vini carbonibus aspergunt. Sic Lotichius consilior. lib. j. observ. 15. c. j. modum facilimè sudandi habet in cupā, quem adhibuit in Duce Francisco Carolo Saxo Lauenburgico, cum Anno 1631. Mense Jun. Hamelii à Cæsareanis captivus detineretur, & febris duplici tertiana corripiretur. Hic enim exhibitō sudorifero ingressus est cupam bene contactam, capite saltim exserto. In hac positā erat patella vel scyphulus argenteus unus (vel plures) in cujus fundo erant grana juniperi contusa, & his superni fundebantur Spiritus Vini ter à phlegmate optimè separati aliquot un-

cia, accendebaturq; è papyro. Si materia combustilis deficit, aut extingvitur aliàs, nova substitui potest.

Sed cavendum, ne liquor accensus effundatur, aut nimis exsuperet, alioquin periculo rem non carere præmonet.

Optimus enim Princeps Philippus Landgravius Hassiæ illo genere banæ Buzbachii non ita diu suffocatus dicitur.

23. Ambr. Paræus ad movendos sudores testaceas lagenas aqua calidā plenas lateribus & femorum in terstitio submittit. Quidam panes è furno calidos cum Spiritu Theriacali Camphorato cordi vel umbilico applicant. Nonnulli plantis pedum vel hypochondriis imponunt lateres ignitos linteis involutos, vel vesicam bubulam aut suillam aquā ferventi impletam. Vid. Walæum m. m. p. 67. in primis autem Tenzelinm exeges. Chymiatr. sect. 5. de mantello ligneo sudorifero.

P A R S IX.

D E

CONFORTATIVIS VARIIS,
RARIORIBUS & PRÆCIPUIS.

Ad

AD finem feliciter perducta parte octavâ, in qua abundè satis de Diaphoreticis disseruimus, superest tandem, ut quemadmodum ordo hujus Tractatus postulat, varios quoque, atq; probatos modos præparandi, elaborandique CONFORTATIVA ad Medicum usum imprimis accommodatos feliciter tradamus & annectamus. Etsi autem varia atque infinita penè Præparationis generâ medicamentorum confortativorum à Spagyris hætenus inventa atque excogitata fuerint, nec etiam num hodie multi industrii desint artifices, qui sagacissimi ingenii vi, seu

adminiculo subinde plures novasq; indagent & rimentur Confortativorum Formulas: Nos tamen ex omni numero, non nisi paucas quasdam, easque quidem secretiores præparationes, partim ex Authenicorum quorundam Authorum scriptis ac monumentis publicis mutuatas ac depromptas, partim verò ex secretis non nullorum præstantissimorum Chymicorum codicibus manuscriptis excerptas ac descriptas, partim etiam à nobismet ipsis experimentiâ (absit omnis jactantia) propria ita cognitâs, elaboratas ac perspectas, ordine nunc subjiciemus.

CAPUT I.

DE

AQUA CONFORTATIVA PRETIOSA.

R. *Aqua Carbuncul.*

(cujus descriptio extat in libro Medico Gabelkof. pag. 390. part. 5. apud Sennert. Schröderum, paslim, & paulo post pag. seq.)

Cinamomi,
citri.

Aqu. vitæ mul. ana ℥ij.

In his dissolv.

Confect. alkeker. ℥ij.

Mag. Perlar.

Corallos.

Hyacynth. ana. ℥j.

Benè omnia hæc agita, & per char-

tambibulam transcolata usui repone.

VIRES & USUS.

Aqua hæc est præstantissima, corroborans omnes corporis facultates. Nam reficit Spiritus tam vitales, quàm animales & naturales. Conducit universis cerebri affectibus, ut Apoplexiâ, Epilepsiâ: Cor corroborat mirificè, ejusque defensionis & Palpitationi medetur? Ventrículum fastidientem corrigit, & ad pristinum statum reducit. Tabidis, Tusientibus prodest, subvenit Lienosis, Epaticis, Podagricisque, eos qui à longo morbo debiles adhuc sese

fese recolligunt, roborat, lætitiã & gaudium gignit, totumque corpus incorruptum conservat & custodit.

D O S I S.

Datur à cocleari uno ad duo, vel per se, vel in alio vehiculo.

OBSERVATIO.

Aqua hæc non diu durat, ergò ejus non magna copia una vice præparanda.

De
AQUA CARBUNCULI
quæ sub nomine Maximilianii Imperatoris circumfertur.

R, Flor. Rorismarin. seu Anthos

Lilior. convall.

Violar. Martial.

Borragin. ana ℥vj.

Herb. Majoran.

Salvia minor.

Lavendul. ana ℥ij.

Mentb. rubr. ℥j.

Nuc. moschat.

Zingiber.

Mac.

Caryophyllor.

Cinamom.

Cardamom.

Granor. Paradis.

Cubebar.

Galanga

Bacar. juniper.

Visc. quern.

Corylin,

Sem. pœcon. excortic.

Rasur. C. C. an. ℥j.

Incidentur & infund. in Vini Malvatici ℔. iij.

Aqu. Lavendul.

Rosar.

Fragor.

Spic. an. ℔ij.

Vini alb. Generos. ℔ij.

Stent in Infusione per mensem in loco frigido, postea adde.

○ foliat.

Margarit.

Off. de C. C.

Lapid. peccar. an. ℥ss. alij ℥ss.

Mosch. ℥j. vel q. v.

E. s. a. destillatio. in MB.

Verum cum ○ margaritæ, lap. Percarum, Off. de C. C. & similia destillationi non subiciantur, sed potius id quod pretiosissimum est, cum fecibus abjiciatur; Itaque horum solutiones aquæ jam destillatæ addere satius est. Aurum verò foliatum ornatus & splendoris gratia imponatur.

Ufus hujus aquæ spirituosæ internus frequens est, in aquis cordialibus ac cephalicis: miram n. vim habet spiritus vitales, animales ac naturales suscitandi, calefaciendi, viscera omnia & præcipue nervosum genus corroborandi; extrinsecus ibidem usus & creber ejus in Epithematibus

matibus cordialibus ac pulsuum, in catharris frigidioribus, Paralyticis membris, cephalalgia, &c.

De
AQUA CAPONIS.

R. Caponem, abscinde caput & pedes, exenteretur, & pinguedo removeatur. Incidatur minutim & affundantur.

▽ Bugloss.
Borragin.
Cortic. citr.
Cichor.
Acetos.

Rosar. an. q. s.

Flor. Stechad. Arabic.

Antbos

Bugloss.

Borragin. an. P. i. vel iij.

Santal. alb.

Citrin. an. ʒj.

Macis ʒʒ.

Croci ʒj.

Spec. diamargarith. frigid.

Diatrion santal. an. ʒʒ.

Cinamom. ʒʒ.

Pomor. Citri num. iij.

Vini Malvatic. vel Rhenan. q. s.

F. Dest. f. a. Dosis à ʒʒ. ad ʒvj.

Monet tamen Dn. D. Sennertus Inst. Med. & cum ipso Dn. D. Zvvelfer Palatinus animadvers. in Pharmacop. Augustan. p. mihi 289. animalia vel ad totale ipsorum exsiccationem destillata, nil præter

aquam quandam elementarem emittere.

De
**AQUA MIRABILI AD
COLLAPSAS VIRES.**

R. Vini Malvatici, vel Rhenani lib. ʒ.

Flor. Rosmarin.

Buglossæ,

Borragin.

Rosar. ana M. j.

Cort. Citri sicc.

Ligni Aloes ana semiunc.

Cinamomi unc. j.

Fiat destillatio secundum artem.

R. Hujus destillata aque lib. iʒ. in eademq; dissolve.

Confectionis Alkekerm. semiunc.

Ambra Grysoe ʒj.

Mixta usui reponas.

VIRES & USUS.

Aqua hæc non minus, ut præcedens est admirabilis ad collapsas vires restaurandas, & spiritus vitales corroborandos & reficiendos, quæ Elixiri vitæ non immeritò æquiparanda. Hinc deliquio cordis subvenit; contra palpitationem cordis remedium est præsentissimum; ventriculo imbecilli, aliisque nutritioni inservientibus instrumentis succurrit; Epatici, Lienis, & iis, qui Phthisi laborant, aliisque deploratis affectibus auxiliatur; Senibus & qui invalidi femoris, virilitatem amissam po-

Hh

center

tenter restituit. Hac & ejus generis aliâ ægrotantes jamjam morituros, magnâ adstantium admiratione, quâsi è sepulchro sapistimè revocatos memini.

D O S I S.

A cochl. uno ad duo.

OBSERVATIO.

In morbis calidis potest temperari vel spiritu, vel aqua rosarum, vel alio vehiculo refrigerante.

Huc etiam referendum Elixir vitæ Matthioli sup. lib. 5. Dioscor. c. 7. pag. 907.

Item Aqua vitæ Langii in dispensatorio Augustano, pag. 214.

Item Aqua Vitæ aurea ex Millefolio Tabernæmontan. l. 1. Herbar. c. 29. pag. 388. H.

Aqua item vitæ composita Ulstadii in cælo Philosophorum. pag. 338. & seqq.

Sic etiam efficacissimum & reconvalescentium, & imbecillium senumq; restaurativum Medicamentum, sitisq; haud vulgare sedativum hoc modo parabis.

R. Spiritus Vini Alcoholisati & Tincturæ vel Rosarum vel Florum unice imprægnati ℥. 1.

Sacch. cum spiritu Rosar. soluti. ℥. 1.

Extinct. confect. Alchermes unc. ℥.

Liquoris aurisrup. 1.

moschi,

ambre ana gr. 10.

Misce in pellicano, ad summum tempus circula, filtra, usui repono.

Sic R. Flavedinis cort. citr. rec. ℥ j. in mortario lapideo probe tundantur: affunde spiritus vini communis ℥vj. macerentur 24. horis, mox lento igne per vesicam destillentur: Destillatum additis novis corticibus post macerationem, lento balnei calore destilletur. Huic adde tincturam croci & Elixir proprietatis Paracelsi q. s. Habes insigne Elixir ad pestem, morbosq; contagiosos, & cordis roborationem. Dosis manè cochlear 1. Claudius Deodatus l. 2. Panthei Hygiastic. c. 16. pag. 160. a.

AQUA VITÆ VITAM
prolongans.

R. Cinamomi El.

Cubebæ.

Galang.

Garyophyll.

N. Moscat.

Zingib. ana unc. iij.

Salvia ℥ss. unc. ij.

Hæc omnia macera in ℥ij. unc. iij.

Aqu. vitæ opt. & circulatæ, & destilla.

Hæc aquâ M. Gallus, Caroli V. Imperat. Medicus usus, vixit annos 129. Ranzovius.

De
AQUA VITÆ RESTAU-
RANTE.

Pro iis, qui ob fortunam tenuiorem sumptuosa Medicamenta comparare sibi non valent, potest talis aqua vitæ restaurans preparari.

R. Vini

R. Vini boni Rhenani vel alterius
temperati lib. iiii s.

Cortic. citri sicc.

Fol. Melissa,

Ocymi.

Flor. borrag.

Bugloß.

Anthos. ana M. ss.

Cinamomi acut. unc. i.

Macis ʒij.

Spec. Diamargar. frigid.

Diarrh. Abbat. ana ʒiij.

Ligni Aloes,

Santali alb. ana ʒiss.

Incisa & contusa indantur vitro bene clauso, & agitentur quotidie aliquoties. Postea destillentur.

VIRES ET USUS.

Hæc Aqua vitæ est cordiale excellens, quod priori ad collapsas vires in operatione & temperaturâ, quam proximè accidit. Nam corpus sanum conservat, læsum pristinae sanitati restituit. In confortatione cerebri, memoriæ & cordis conducit. Contra Tabem, Ariduram & Marcorem senilem datur: Fortificat humidum vitæ & naturam in omnibus membris. Contra tremorem & pulsationem cordis, item animi deliquia exhibetur. Factum in utero fortificat. Convalescentes ex longis morbis mirificè reficit, multisq; aliis affectibus medetur.

DOSIS.

Datur à cocchl. j. ad duo vel plura.

De

ALIA AQUA VITÆ RESTAURANTE.

R. Cinamomi elect. ʒij.

Flor. Borrag.

Rosar.

Anthos.

Lilior. Convall.

Herb. Melissa.

Majoran. ana M. j.

Cort. Citri sicc.

Arantiar. sicc.

Santali albi,

Citrini ana ʒss.

Ligni aloes optim. ʒijss.

Macis,

Garyophyllor.

Croci ana ʒss.

Vini Rhenani boni q. s.

Incisa & contusa macerentur in vino, & stent aliquot dies in digestionem in loco calido, postea destillentur.

DOSIS.

Dosis prioribus consona.

VIRES ET USUS.

Parùm differt hæc aqua vitæ restaurans à prioribus aquis confortativis. Nam usu compertum est, illam mirum in modum vires reficere, alere, & jam desperatos, recollatis viribus sanitati restituere.

Possunt, si placeat, aliquot folia aurii

Hh 2

auri

auri fini ei immisceri, quibus non modò potentior, verum etiam visu jucundior ægris existit.

Alii tingunt hanc aquam vitæ violis cæruleis, aut syrupo violaceo cæruleo, vel spiritu vini Rhodofaccharato, & efficiunt ita Medicamentum confortativum, scilicet tam naturæ, quam oculis, & lingvæ valdè gratum.

Hic cum mentio fiat de spiritu vini Rhodofaccharato, quò plerunq; aquæ & spiritus tinguntur & edulcorantur, non ingratum, spero, fore Lectori, quando obiter de eo pauca hinc enatrem. Hactenus autem multi in eo sese exercuere, quomodo modum excogitare possent Saccharum ita præparare, ut cuilibet liquori mixtum solvatur facillè, & omnibus partibus misceatur, neque unquam subsideat. Ideoq; varii variè id tentare conati sunt. Quidam enim id efficere sperarunt Aceto, quidam alio menstruo; verum ne quis dubitet, quem modum sequatur, in sequentibus hoc expeditum dabo.

R. Sacch. Candè albi pulv. lib. j.

Aqu. Rosar. odor. lib. iss.

Mixta stent in loco calido, & conquassentur aliquoties, ut saccharum melius liquefiat. Quo factò, affunde lentè spiritus vini non adedò recens rectificati lib. ij. Repetitâ filtrationis operâ per chartam leuco-

phæam, donec nimirum & sapor, & consistentia placet. In ipso, vel aliis Aquis, vel Spiritibus vitæ, si colorum varia delectamenta ipsi conciliaveris, idque rebus, & ejusmodi speciebus vires nihil imminuentibus, veluti: pro viridi, exsiccato Petroselino; pro rubro, serico rubro, tincturâ Garyophyllorum coronatorum, vel Santalo, pro Citrino, Santalo cum Croco &c. oculis & palato valdè placebis.

Plures ejus generis Aquæ & Spiritus vitæ confortativæ his ordine enarratis adhuc addi possent, quorum Medicamentorum ingens numerus in libris Medicorum ubique existit, verum cum plerunq; ex longâ aromatum calidorum serie, utpote Zingibere, Pipere, Zedoariâ, Galangâ, Cardomom. minor. &c. conficiantur, & non ita tutò, ut ipsotum Authores sibi persuadent, in omnibus morborum generibus dari possint, sed tantum in frigidis affectibus convenient, libet ipsis superfedere, silentioque præterire: & his paucis quidem, sed tamen selectioribus, & tam in frigidis, quam calidis morbis summâ cum sanitatis utilitate exhibendis, hoc in loco contentum fore Lectorem confido.

Alia pro Epithemate Cordis.

R. Aqu. Ros. unc. viij.

Acetof.

Acetof.
Nymph.
Bugloß. an. ℥iij.
Santalor. omnium.
Coralli utriusq. à ℥iſſ.
Crocii ℥ſſ.
Acet. unc. ſſ.
Campb. gr. ij. F.

Epithema Cordis Regioni applican-
dum, ut & pulsibus. Andernacus.

ALIUD EPITHEMA COR-

DIALE:

R. Aqu. rosar. ℥iij.

Nymph.

Violar. an. ℥ij.

Bugloß.

Meliss. an. ℥ſſ.

Vini albi odorif. ℥j.

Pulv. sem. acetof.

Corall. rubr. prap.

Santal. citrin.

Alb. an. ℥ſſ.

Cortic. citri ℥j.

Croc. ℥ſſ.

M. F. Epithema.

VIRES.

Cordi refrigerium affert, Synco-
pe correptos excitat, paño scarlato
susceptum cordisq̄ regioni tepidè
impositum.

ALIA.

R. Aqu. Rosar.

Intybi,

Bugloß. an. ℥iſſ.

Cichor. ℥iſſ.

Sp. Diamarg. fr. ℥ſſ.

d. gemm.
Santali citrin.
Corall. rub. an. ℥j.
Rasur. Ebor. ℥ſſ.
Marg. preparat. gr. xij.
Crocii gr. ij.
Vini,
Acet. Rosar. an. ℥ſſ.

Linteum vel spongia his omnibus im-
buta, horà una vel sesqui- horà antè
cibum Cordis Regioni applicetur, per
estatem frigidum, sæpiusq̄ mutetur.
Idem:

VEL:

R. Aqu. Bugloß.

Acetos. an. ℥iij.

Rosar. ℥j.

Vini albi ℥ſſ.

Sp. Diamarg fr.

Oſis myrobalani an. ℥j.

Cinamomi gr. v. M. simul cum pau-
co Scarlata granata. F. Epithema te-
pidum Regioni Cordis admovendum.
Rondeletius. Horum Vices explent
Sacculi præscriptis ad hanc intentio-
nem Aquis imbuti, ut sequitur.

R. Pulv. Diamarg. fr. ℥ſſ.

Flor. Borräg.

Bugloß.

Nymph. an. ℥. j.

Campb. ℥j.

Rasur. panni coccinei q. s. ad exci-
piendum hūc pulverem: Sindoni inclu-
de. F. sacculus in forma cordis, qui mo-
dicè Aqu. Ros. & Bugloß. Spiritu Ros.
irrigatur. Heurnius.

Hh 3

Alius

Alius:

R. Fl. Bugloss.
 Borrage.
 Rosar.
 Meliss. an. M. ℥.
 Cinamomi Elect.
 Caryophyll.
 Macer. an. ℥℥.
 Lign Aloës ℥j.
 Cort. mal. citri,
 Spec. Diamb. an. ℥j.
 Off. Cord. cervin. ℥℥.
 Croci ℥j.
 Contritis omnibus F. è serico Saccu-
 lus cordi admovendus. Fuchsius.
 Sacculi pro pulsibus Practi-
 ci cuiusdam felicissimi.
 R. Sp. d. gem. fr. ℥j.
 Diamarg. fr. ℥℥.

Cordial. temper. ℥j.

Flaved. cort. citr. ℥℥.

Fl. Ros. rubr.

Citr.

Violarum. an. p. j.

Borrag. p. ℥.

Mastic ℥j.

Ex obiter incisus & fractis. F. duo
 sacculi ex sindone rubra, pro pulsibus.

Aqua ad istos Sacculos
 ejusdem.

R. Aqu. Rosar. odorif. ℥ij.

Borrag.

Violar. an. ℥ij.

Acet. Rub. laxi.

Violarum ana ℥j.

Anodyn. mineral. ℥j. M.

S. Wasser zu dem Pulß küß. ein.

CAPUT II.

DE

AQUA IN DELIQUIIS.

Accidit sæpissimè, ut homo ex
 morbo gravissimo ita imbecil-
 lis fiat, quò deliquia crebrò patia-
 tur; quibus sequenti Aquâ obviam
 itur, undè non immeritò præsentì
 titulo insignitur.

R. Aqua rosar. in baln. destill. ℥ij.

Lavendula.

Cinamomi,

Vitæ restaur. an. ℥ij.

Acet. flor. tunicar. ℥ij.

Rosar. ℥ij.

Spiritus rosar. ℥iiss.

Mixta dentur in vasculo convenien-
 te, & servantur pro usu.

VIRES & USUS.

Hæc Aqua spongiolâ Naribus,
 Pulsibus, Cordisque regioni adhi-
 bita potenter amissas vires reducit.

CAPUT

CAPUT III.

DE
AQUA CINAMOMI.
CINAMOM. QUID.

Cinamomum est frutex brevis, repressus ac humilis, surculosus, duorum cubitorum altitudinem non excedens, arido similis folio origani. Dos ejus omnis in cortice est lignum in fastidio est propter origani acrimoniam. Est autem cinamomum summè tenuium partium, non summè tamen calidum, sed ex tertio ordine: nihil verò æquè desiccatur eorum, quæ pari cum illo sunt exalfaciendi facultate, propter tenuitatem scilicet Essentiæ. Ex hoc varia Medicamenta confortativa conficiuntur, ut ex sequentibus videre licet.

R. Cinam. crassò modò contusi lib. ss. Vini boni Rhenani M. j. ss. vel circiter; stent in digestionem aliquot dies in leni Balnei calore, postea destillentur s. a. per Cucurbitam in Balneo.

Primò exit aqua bona, quæ est lactis instar, & seorsim excipienda; quando verò lacteus color desinit, recipiens mutandum. Quidam destillant per vesicam Aq. Cinam: sequenti modò:

Recipiunt Cinam. optimi quantum libet, affunduntq; Spiritus Vini partes ij. Aq. fontanæ par. j. stent

aliquandiu, postea per vesicam destillentur.

Nonnulli singulis libris Cinam: adjiciunt ꝑ j. salis communis, affundunt aquam tepidam, vas benè claudunt, & in loco frigido per octiduum macerari sinunt. Hinc pro singulis libris cinam: affundunt dimidium cantharum vini boni, & destillat per vesicam. Ex qualibet libra potest elici lib. i. aquæ bonæ; reliqua est ignobilior: quæ ultimò loco exstillat, ad cætera est inutilis: potest tamen asservari pro novi cinamomi infusione.

Nonnulli sumunt dimidium Aquarum Cordialium, ut Rosarum, Borriginis, &c. destillatarum, & dimidium generosi vini, (quæ via, vel modus destillandi præ cæteris comodior & nobilior videtur, propterea, quòd talis Aqua tam in frigidis, quam calidis cordis affectibus tuto adhiberi possit) & vel per vesicam, vel per Balneum destillant.

OBSERVATIO.

Aqua, quæ in quavis Aquæ Cinamomi destillatione primò destillat, ferè lactea est, ideoque recipiens mutandum, cum color lacteus desinit,

finit, & quæ postea destillat aqua, ut ignobilior, seorsim excipienda. Si Oleum quis seorsim habere cupiat, aqua destillata per dies 14. in cellam ponatur, & oleum subsidet, quod ab aquâ separetur.

Quidam non per vesicam, nec per Balneum; sed per Cineres destillant eandem Aquam; qui modus destillandi mihi nequaquam placet. quia in arenâ (ut & aliquando fit, quando in destillatione vesicæ ignis regimen non benè observatur) propter calorem vehementiorem faciliè ἐμπύρεσμα contrahitur.

Ita destillat simplicem aquam Cinamomi Matthiolus.

R. Cinamomi Elect. leviter contusi ℥j.
Agu. Rosar.

Vini Cretici ana ℥. iiij.

Macera, & destilla balneò tepentis Aqua: manabit Aq. frigidis omnibus affectibus idonea, si ad duas tresve Uncias pro ætatis, temperamenti ac morbiratione exhibeatur: stomachum, jecur, lienem, pulmonem, cor, cerebrum nervosq; roborat: Visum acuit; cordis Affectibus opitulatur; Venenis Venenatisq; ictibus, ac morsibus prodest; halitus gratiam commendat, menstrua ac lotium educit; nauseam sedat; Et si cum succo citri bibatur, fastidientem stomachum juvat, omnibus tandem morbis auxiliatur, ubi calefacere, rarefacere, attenuare, digerere, roborare velimus.

Beguinus quomodo Cinamomi aq. & simplicem & compositam destillet, vide ap. eundem l. 2. c. 2. pag. 113. & 115.

Alius modus.

R. Cinamomi acutiss. crasse tusi ℥ i.
Tartar. Vin. albi calcinati ℥j.

Fœcum Vini cochl. iij.

Vini generos. ℥. iiij.

Aq. Rosar. fragant. ℥ j.

Indantur Cucurbita Vitrea & vitro clauso in loco calido aliquot diebus digerantur: tandem Vesica indita lento satâ igne destilletur, effluet aqua lactea, aliquam in se partem Sulphuræ seu oleosam Cinamomi continens, accuratè reservanda, cum ad prædictos affectus mira præstet.

Aqua Cinamomi Composita.

R. Prædict. Agu. Cinamomi ℥ ij.

Cort. Citri,

Rad. Angel.

Imperator,

Diſtam. alb.

Scorzoner. an. ℥iſſ.

macera, digere, destilla: vel post macerationem exprime, filtra, & tantum Sacchari fini adde, quantum dissolvere potest, digere 24. horis in MB. mox appposito alembico, ad Syrupi consistentiam destilla; sic habebis & aquam & Syrupum tum in peste, tum in partu accelerando admiranda Virtutis, antè Syrupi tamen usum addantur ℥j. Spiritus Vini rectificati;

Deq.

Deodatus l. 2. panth. Hygiastici.
c. 2. pag. 31. b.

Syrupus Cynamomi.

R. Cinam. acutis. crasse rufunc. iiii.

Aq. Cinamomi opt.

Vini generos. ana ℥. j.

Vitro imposta 24. horis in B. M. digerantur: postea colentur. Colatura adde Sacch. fin. ℥. ij.

Clauso Vitro in Balneo Vaporoso ad Syrupi consistentiam coquantur; qui Virium potestate & saporis jucunditate, omnes aq. Cinam. facile superabit. Id. ibid. pag. 32.

ALIUS.

R. Mixe Cydonior. vel Syr. de cort. mali citr. ℥. β.

Quinta essent. Cinam. ℥. β.
vel Ol.

Cinamomi ℥. ij.

Tinctur. ☉. ℥. ij.

M. optimè Joan. Dan. Myl.

Alius Cinam. Syrupus.

R. Syr. d. Cort. pomi Citr. vel mixe Cydonior. ℥. iiii.

Quint. ess. cin. circulata ℥. iiii.
vel ℥. β.

Tinct. ☉. Vita ℥. ij.

M. Senibus debilibus confert.

Hic propter affinitatem merito accensendus venit Syr. sacchar. qui ita paratur.

R. Vini optimi ℥. ij.

Sacchar. albis. ℥. j.

Coquantur ad lentum ignem mare Syrupi. Serva & utere cum duabus

partibus Aqua decocta. Senibus frigidis & debilibus convenit, & quibus humor nativus, & calor naturalis minuuntur. Nutrit enim & Sanguinem generat, & replet partes principales Spiritibus. Joan. Daniel. Mylius in antidotar. Medico-Chymic. pag. 685.

Alius Syrupus Saccharatus.

R. Vini Malv. vel alter. generos. ℥. iij.

Sacchar. finis. ℥. j.

Coq. l. a. ad Syrup. consist. addendo sub finem,

Ol. Cinamomi ℥. j.

Mosch.

Ambra an. Curat. ij. M.

Rabi Moyses. Eorundem est Virium cum priore. Hujus rei occasione libet & annexere Tinct. cinam. Elixir Cinamomi, Spir. Cinam. & oleum ejusdem.

Tinctura Cinamomi.

R. Cinamomi acutis. grossè contusi. ℥. j. Impone Vasi Vitreo, affunde Spiritum Vini Tartarificati ad eminentiam quatuor digitorum. Vase probè clauso, in Cineribus Calidis 8. diebus digere, quò ad summè rubescant omnia, & tota Cinamomi Vis extracta videatur, tandem cola, filtra, & menstruum vel ad siccum, vel ad mellitam consistentiam separa, quæ addito Sacchari soluto in pratiosissimum Syrupum

rupum redigi poterit. Deodatus. l. 2. pag. 32.

Elixir Cinamomi.

Ex prædicta Cinamomi Tinctura additis & Croci & Santali Citrini Tincturis Elixir paratur, usu visuq; jucundissimum & Excellentissimum.

Spiritus Vini Tartarificatus.

Mentione hujus factâ, non iniquum Lectori videre posse puto, si ejus conficiendi ratio hic apponatur, quæ talis. Si Vini Spiritum in secunda vel tertia destillatione cum Cohobio, super eundem Tartarum per retortam rectificaveris, & in fine (intermedium phlegma seponedo) Urgentiore igne, Tartari Spiritum simul excipiendo, propelles Spiritum Vini Tartarificatum, quibusdam aqua Philosophica indigitatû.

Dn. D. Bökeli Adversaria sic Quintam Essentiam Tartarificatam parare docent: Ad ℥. j. Spiritus Vini opt. rectificat. addunt ℥. i. ad albedinem Calcinat. ℥. i. destillant per Balneum, tandem aucto etiam igne Spiritum quoque Tartar. simul pellunt.

USUS.

Utriusq; tum simplicis Spiritus Vini rectificati, tum & Tartarificati imprimis ad Tincturas & Extracta metallorum, Vegetabilium, & animalium faciendâ: obstructions

item Viscerum contumacissimas expediendas velut in Tartaro Hypochondriorum, Usus est longè præstantissimus. Ethic Spirit. Vini verè cœleste est ☉ seu Balsamum Volatile, à liquore Catholico, specifico, Cardiaco per MB. destillatum, & ab omni superfluitate depuratum: Tartarificatus ad Spiritum purgantem Vitæ Aureum Rulandi, non contemnendos usus præstat. Plura vide. ap. eundem. l. d. p. 159. a. & b.

SPIRITUS CINAMOMI

Hic ita paratur:

R. Cinamomi crasso modo contusi ℥. j.
Spiritus Vini rectificati ℥. ℥.

Vasi vitreo imposita digerantur ac putrescant 8. diebus: mox affusâ prius aquæ fontis ℥. j. lento igne destilla; exibat primùm Spiritus fragantissimus & potentissimus: mox phlegma. Tandem residuam materiam per arenam aucto satis igne destilla, destillato liquori aquam fontanam affunde, & per balneum destilla, effluet clarum ac flavum oleum interiùs assumendum ad Colicos ventriculi dolores, ad ℥. forinsecus eodem umbilicus inungitur, & statim prædicti dolores sedantur. Oleum autem, quod in fundo remansit, nec per alembicum transire voluit, additâ Oli calce rectificatur, exibat calidum, rube-

rubescensq; & acre Oleum. Vel etiam sequenti modò Spiritum Cinamomi effeceris.

R. Cinam. acutifs: pulverifat. & aqua Rosar. probè irrorati ℞. i. digere aliquot diebus, mox per arenam ex retorta primò lentò igne, mox fortiore destilla; exhibit Spiritus cum oleo, quibus separatis, Spiritum à Phlegmate, vel per se, vel cum FriSale rectificata: Sic ad prædictos superius affectus præstantissimum habebis & efficacissimum Spiritum. Idem ibid. p. 32. a. & b.

De

OLEO CINAMOMI.

Etiam si ex quavis aq. Cinamomi destillatâ, quando nimirum, ut jam diximus, per 14. dies in cellam ponatur, possit haberi oleum: attamen ejus major copia elicitur, juxta sententiam Crollianam, quando sequens processus in destillanda aqua observatur.

Confractum Cinam. selectissimum in Retortam vitream immittas, & in Balneo vaporoso destilles, tunc exit Oleum & Aqua simul: Illam Aquam recenti ligno affunde, & in destillatione perge, quam si continuaveris aliquoties dicto modo, habebis magnam copiam aquæ & Olei, fæces in fundo omninò aridas, subnigras & insipidas.

OBSERVATIONES.

Omnia aromata in plenilunio destillantur. Eo enim tempore singula aromata Astraliorum sunt virtutum.

Omnia Oliatutius dantur mixta cum pauxillo sacchari, vel alterius pulvisculi, & demum in cyathum vini vel juris plenum conjiciantur, & Oleum, quod aliàs fieri consuevit, non supernatabit, nec caput exinde, ut observârunt Viri docti, aggravabitur.

Olea ex aromatibus, præsertim è Cinamomo, Nuce Moscatâ, Garryophillis, & aliis tutius dantur hyeme, quàm æstate.

Obiter hic quoque observandum, aromata destillanda in pulverem non esse redigenda, ut quidam præposterè facere solent, sed tantum in frustra confringenda, modicumq; contundenda, alioquin dimidio minus tibi olei suppeditabunt, ut experienciâ compertus sum.

DE

Aliâ ratione conficiendi Olei Cinamom.

R. Cinam. crassè contriti. ℞. i. Injiciatur cucurbitæ Vitreæ, imbibaturq; saltem Spir. Vini rectificatò, deindè addatur Sulph. Citrin. ℞. Fermenti ad pondus ovi gallinæ dimidii, Vermium nascentium in caseis ℞ij, stent in loco non admodum

li 2

dum

dum calido in infusione per tres dies: deinde in arenam pone seu cineres, & destilla. Joan-Daniel Mylius Antidot. Medico-Chym. p. 1011. Item sic: R. Cinamom. opt. grosso modo triti ℥. j.

Tart. Vini pulverisat. M. j.

Salis Crepitati M. ij.

probè Mixta Vesicæ stanno obductæ imponantur, & adhibetò igne tam diu nuda manu agitentur, quoad manus sudare inceperit, nec ampliùs calorem ferre possit; tunc affunde Aquæ q. s. vel ut 5. digitos emineat, & additò decenti igne destilla, ut gutta guttam feriat, ad finem usq; semper ignem moderando, ne Empyreumate afficiantur: omnibus refrigeratis Oleum ab aqua separa, hanc iterùm ad eosdem usus reservare vel rectificatam per Balneum usui reponere poteris.

Alii ut multum Olei nanciscantur, sic procedunt: Selectissimum Cinamomum, non pulverisatum, sed fractum duntaxat, Retortæ imponunt, & affusa aqua tepente q. s. clauso Vase 8. diebus digerunt, & per balneum Vaporosum, vel per Cineres destillant Oleum & aquam separatam ab Oleo vel recenti Cinamomo, vel relictis facibus affundunt. digerunt, destillant, separant, ut priùs, idq; tantisper, donec nulum ampliùs superfit Oleum, reliquis in fundo siccis fœcibus, tandem

etiam aquam rectificatam reponunt.

Sal Cinamomi.

Fœces demum calcinantur, & jam dicta aqua propria, vel communi destillata calente Sal Cinamomi elicitur, quod repetitis solutionibus, tandem pellucidi Chrystalli instar emicat.

Manus Christi Perlata.

R. Sacch. Caud. sinis. in fragrant. Ag. Rosar. & Cinamom. an. q. s. sol. & cocti, adde Ol. Cinamomi gutt. xij.

Cort. Citr. Garyophill. ana gut. iij.

Magister. Perlar.

Corollar. an. ℥ss.

Essent. Rosar. gutt. viij.

Mosc. gr. ij. M. j.

E. Tabula vel Rotule.

De Viribus Olei Cinamomi. Vide Deodatum l. 2. fol. 33. a. b.

Eodem modò, his processibus adhibitis, eadem planè Medicinæ ad hujus imitationem & ex aliis aromatibus possunt elici, sed cum hæc ex Cinamomo omnium sint frequentiores, harum hòc locò mentionem solummodò facere utile futurum existimavi. reliquis sepositis, ne compendium hoc integrum in Volumen crescat.

Ex Oleo Cinamomi conficitur DIAMOSCHUM DULCE hoc modo:

R. Olei Cinam. ʒj.

Ambræ gryseæ,

Mosc. li

Mofchi an. ʒj.

Sacch. candi albi q. s. Terendo misce.

Valdè confortat, & pro odorifero infervit. Ex aqua verò Cinam. Elixir tale paratur, quod visu jucundissimum, usuq; excellentissimum.

R. *Aqu. Cinamomi* ʒiij.

Confectionis Alkekerm. ʒij. vel ij.

Tinct. Sant. croceati & Sacch. q. s.

Aliis in usu tale Elixir Cinamomi.

R. *Aqu. Cinamomi* ʒiij.

Confectiones Alkekermes ʒss.

Magisterii Perlar. ʒss.

Extract. Croci Orientalis gr. iij.

Sacch. quant suffic. pro grato sapore.

Oleum Cinamomi gravidia ultr. guttam non offerendum, quia menses movet.

VIRES & USUS.

Vires & efficacia tam aque, quam Olei Cinamomi vix satis prædicari possunt.

1. Omnia enim membra principalia corporis confortant, inprimis ventriculum frigidum, cor & cerebrum, anhelitusque fœtorem abigunt, ejus suavitatem inducunt.

2. Tollunt tussim frigidam & capitis dolorem.

3. Cor exhilarant, & omnia membra confortant.

4. Provocant menses.

5. Partum promovent.

6. In deliquiis animi singularia sunt medicamenta. Sicuti etiam Croci essentia summa est medicina, ubi aliquis quasi ad desperationem est nimia tristitia venit.

DOSIS.

Aque dosis est cochlear unum atque alterum; Olei verò sunt gut. 3. 4. vel quinq; in aqua Melissæ, vino, vel alio vehiculo convenienti.

Huc non incommodè referri posse video, Medicinas ex Saccaro paratas, utpotè non solum jucundas, verum etiam utiles, & eximia virtutis: de iis igitur in gratiam Studiosorum paucula hæc sequentia annexere lubet.

SYRUPUS ALEXANDRINUS.

Ex Saccharo fino & Aqua rosarum fragrantissima, in duplici vitreo vase, ne quid expiret, paratur Julepus Rosaceus, seu Syrupus Alexandrinus, cui se addatur spiritus seu Aqua ardens Rosarum, vel aqu. Cinamomi, & ad debitam consistentiam coquatur, habebis præstantissimum Confortativum.

Sacchari solutum.

Sacchari solutum, præstantissimum sanè remedium hoc modo parabis.

R. Aqu. Cinamomi opt. vel Aqu. Viol. fragrantiss. solvatur in ea Sacch. finiss. q. s. coque, & inspissa. mox affunde sacci violar. cum aqua violar. expressi, q. s. iterum parum coque; tandem si velis Crystalliza: eodem modo

cum Rosis procede: quòd si sacchari solutum acidum exoptes, tunc decoctionibus affunde succum vel Citri, vel Limonum, aut Berberis, aut acetum montanum.

ELIXIR SACCHARATUM.

Nos ad reficiendas moribundorum vires & spiritus, ad Lipothymias & Syncopas præcavendas, ad Caput, Cor, & Ventriculum roborandum, ad senes reficiendos nutriendosq; sitim sedandam, flatuque discutiendos, sequenti Elixire saccharato, cinamomi & moschi viribus imprægnato, auri poculenti loco utimur.

R. Sacchar. finiss. in tenuissimum pulverem redacti ℥vj. Spiritus Rosar. moschi essentia imprægnati tandundem phiala Philosophica indita, igne vaporoso, in liquorem agantur: Huic liquori adde vini alcool quater per spherã philosophicã acti, & acutissimi Cinamomi essentia imprægnati ℥iiij. olei cinamomi ℥j. Solutionis ☉ ℥j. & in vase hermetico suo tempore circula. Dosis cochlear. j.

SACCHARUM POTABILE.

Fit & sequenti modo nobilissimum Sacchari solutum.

R. Sacchar. Crystallini in farinam acti, q. s. Spiritus vini optimè rectificatissimam, q. s. Spiritum conchæ argen-

tea inditum cereâ candelâ accende, & ad debitam consistentiam conflagrare finito, & cola: matutinis horis magno successu exhibetur dyspnoicis, tussiculof. & agrè spirantibus, & frigida constitutionis hominibus, quiq; obstructiones à crassis humoribus patiuntur, hoc enim modò minis caput tentare, & colliquationes efficere poterunt. Estq; assumtu gratissimus potus.

Quidam tres, aut quatuor partes spiritus vini, cum una parte sacchari candi rubentis, & in pollinem acti vitree ac firmæ ampullæ includunt, ita ut saltem tertia ejus pars sit repleta, mox vitro hermetice clauso, in balneum vaporosum inferunt, & sensim aucto igne ad Syrupi aut Julepi consistentiam excoquant.

Cum tabidos recreare voles, vino punico puro, vel etiam Malvatico, aut alio generoso uteris. Vel substitues distillationes caponum, aut restaurantia juscula.

Confert ubi paucum, celeriterq; nutriens alimentum requiritur.

Convalescentes enim non ferant copiam, multam tamen restauratiorem desiderant: hæc arte & naturæ commodabis & palato placebis. Nihil autem prohibet inter coquendum & panem similagineum optimè coctum, & extractam passularum pulpam addere, que si clarificata exoptes, sæpius per manicam Hippocr. agantur, aut pellicano

pelicano separentur: Satius tamen fuerit natura, quàm vel oculis, vel lingua consulere.

OXY SACCHARUM.

Saccharum etiã aceto per lacinias, aut filtrum destillato, vel proprio ejus spiritu solutum, ut Oxysaccharum fieri solet, febribus est utile: pro vulgari aceto, acetum vel scylliticum, vel oxymel scylliticum substituitur.

Sic enim facies præclarum ad phlegmata incidenda, ad obstructions Pulmonum, Epatis, Lienis, Renum, &c. solvendas, medicamentum, quod & calculosis prodesse poterit.

Idem Sacchari solutum fieri poterit, cum tinctura florum tunicæ, cum vini spiritu, aut proprio liquore acetis montanis acuato.

EXTRACTUM SACCHARI.

Sacchari extractum sic parabis: Saccharũ, vel aceti spiritu, vel aquã rosacea, aut melissæ, aut Cinamomi solve; solutionem digere, cola, deinde inspissa; solve iterum, digere, filtra, coagula, donec purum habeas liquorem; ad Syrupi consistentiam redactum, tandem, affunde vini spiritum, ut aliquot digitos emineat, & s. a. tincturam extrahe. Si dulcorem vis augere, solve saccharum decocto carnis dactylorum, quantum solvi potest; deinde facta

prius colatura, per vini spiritum factis repetitionibus extrahe.

TINCTURA SACCHARI.

Beguinus Sacchari tincturam hoc modo parat:

Ad Sacchari in pollinem acti, & in matrarium positi libram, affundit aceti destillati cochlearia duo, & ad calentes cineres sex horis digerit, mox ad duorum digitorum eminentiam vini spiritum rectificatum affundit, digerit, tinctum spiritum decantat, addit alium, donec amplius non tingatur, tandem tinctos spiritus per chartam bibulam transmissos, balnei calore à tinctura separat, manente in fundo rubea Sacchari essentia, aquis postmodum cordialibus circulanda.

Ufus est ad Syncopas & animi deliquia cum Aqua & Oleo Cinamomi, uti ex Aquã Rosarum.

OLEUM SACCHARI.

Quod si oleum Sacchari habere desideres, Saccharum Crystallinum decies optimò vini spiritu pota, imbibe, intercedentibus exiccationibus, deinde tenera Sydoni inclusum super scutellam humida colla inditur, ut deliquescat. Liquor in balneo destillatur, manente in vasis fundo oleo.

Quidam Malvatico ad tres digitos affuso, Saccharũ solvunt, destillant q̄z. Vel Saccharũ rosacẽ solve: solutio-

ne

ne candentium laterculorum fragmenta perfunde, destilla per retortam.

Alii ovorum albuminibus miscent, coquitur, despumatur & lento igne destillatur.

Ufus aqua ad tusses, & asthmata: oleum falsis & biliosis tum ulceribus, tum vulneribus conducit, ut & cutis impuritatis.

Alii premissa putrefactione & Saccharo, oleum rubini instar, & plethorica acidum, aceti instar extrahunt.

Nos ad Beguini imitationem Sacchari finisimi crasso modo fusi libram, cum spiritus vini rectificati ℥. 8. miscemus, in scutellâ argentea, mox spiritum accendimus semper spatula movendo, donec conflagratio cesset, tandem additis duabus Aqu. Rosacee fragrantissimae libris parum coquimus, & usui reponimus.

USUS.

Corroborat, & à pulmonum refrigeratione tusi laborantibus certo experimento opitulatur.

SACCHARUM SOLUTIVUM.

Saccharum solutivum, quò delicatuli purgandi decipiuntur, sic parabis.

R. v. g. vel Rhabarbari, vel fol. Senae, turbitib. Hellebori, vel Radic. Esule, &c. probè trita ℥. 1. olla indantur, & alia olla superimpasita optime lutentur, impone igni circulari 6, ho-

ris, quibus elapsis & ignem auge & carbonibus ollam tege, ut 6. iterum horis omnia candeant. Tandem omnibus refrigeratis, Rhabarbarum ritè calcinatum exime, pulverisa, vasi vitreo impone, & aquam rosaceam acidatam, atq. calentem affunde, ut tribus digitis emineat, & per hore spatium calidis cineribus digere; tincturam aquam effunde, aliam affunde, quoad non amplius tingatur. Aquas coloratas per balneum destilla, ad dimidiam partem, cum hac residentia unam vel alteram Sacchari crasso modo tusi libram pota, nutri & combibe, intercedentibus ad solem, vel calidam fornacem exiccationibus, quoad tota aqua fuerit ebibita. Sic habebis Saccharum purgans jucundissimum, & mirifici effectus. Dosis ℥j. vel ℥.

Vel Spiritu vini aut aquâ cinamomi animam è Magnesia Saturnina aurea sublimata extrahere: Hoc liquore Saccharum modicè tritum asperge, pota ac nutri, ad Solem sicca, hoc opus repete, quoad satis fuerit.

Dosis ℥j. plus minus.

Syrupus Saccharatus nobilissimus Rabi Mosis.

R. Vini Malvat. vel alterius generosi ℥ij.

Sacch. finis. ℥j.

Coq. l. a. ad Syrup. consistentiam, addendo sub sinem.

Ol. Cinamomi ℥j.

mosib.

*Mofch.**Ambr. ana carat. ij.**Misce.*

USUS.

Senibus frigidis ac debilibus maximè convenit, quibus & humidum radicale & calor natus minuuntur: Nutrit enim, sanguinem generat, & partes principes spiritibus replet.

Eodem modo cum saccharo penidiato, & Aquis thoracis pulmonariae scilicet Hyssopi tusilaginis Ireos, veronicae, scabiosae, &c. fit Syrupus ad Phthisin, affectusque thoracicos praestantissimus.

Cum aquis Foliorum Quercus, pedicular. Rosarum, Tormentillae

Bursae Pastoris, Centumnodiae, Sanguisorbae, Bistortae, &c. paratur efficacis Syrupus ad sanguinis flores sistendos. Claudius Deodatus loco citato l. 2. c. 1. pag. 25. 26. 27.

AQUA PRETIOSA.

R. Rad. Scorzonae. lib. ss.

Cinamomi ℥iiij.

Pom. Citri num. iiij.

Amantiar. num. ij.

Incidantur & contendantur adde

Vini lib. ij.

Aqu. Rosar. lib. ij.

Destilla. Est aqua praeter modum confortans.

Dosis à cochl. uno ad ij.

CAPUT IV.

DE

MIXTURA CONFORTATIVA IMPERIALI.

VEL:

DIAMOSCHO PRO MAGNATIBUS.

Recip.

A Mbrae Gryseae ℥ss.

Mofchi orientalis ℥ij.

Misce, & frica in concha, vel tabula marmorea, ut instar pulveris fiant. Affunde Rosarum Spiritum fragrantissimum ad tres digitos in cucurbita mundâ. Locentur in balneum vapidum, exactè clauso orificio tribus vel quatuor diebus. Spiritus attrahet tincturam rubicundissimam, quam aufer

per inclinationem, & recentem affunde Spiritum, tam diu, donec omnis tinctura & vis extracta sit. Tandem Spiritum collectum lenissimo balnei calore revoca ad mellis liquidi consistentiam.

Huic adde

Magister. perlar.

Rabin.

Hyacynth. orient.

ana ℥ss.

Kk

Tinctura

Tinctura vera ☉. ℥j.

Confect. Alchermes ad pondus omnium.

Misce exactè, & repone in vasculo argenteo.

VIRES ET USUS.

Hæc Mixtura præ cæteris nobilissima, mirificè Spiritus vitales recreat, suffocatos & collapsos revocat. Inprimis verò nobilitate & excellentia virtutis suæ in Syncope & Palpitatione cordis in momento quasi tollendâ, cætera remedia & Medicamêta cordialia multis parasangis post se relinquit. Rudolphus II. Imperator, (unde nomen Imperiale sortita) augustissimæ memoriæ in frequenti usu habuit, eamq; à quodam cubiculari Medico ita parari curavit.

DOSIS.

Detur pauxillum cum haustu vini Malvatici, vel alio vehiculo cordiali.

DE ELECTUARIO CORDIALI.

R. *Conserv. Carn. Citri* ℥iſſ.

Cortic. Citri.

Flor. tunicar.

Buglossarum,

Anthos. ana ℥j.

Spec. Diamarg frigid.

de Gemmis.

Cordial. ana ʒſſ.

Diantbos.

Aromat. rosar. Gabr.

Magister. Perlar. ana ℥j.

Corall.

Oſſ. Cordis Cervi,

Lapidis Bezoardici ana ʒſſ.

Moscb. Ambræ ana gr. xij.

Fol. auri fini num. x.

Syrup. acetos. Citri, vel de corticib.

Citri. q. s.

Misceantur omnia probè & usui reserventur.

Alia Compositio:

Qui inferioris fortunæ, possunt sibi tale comparare:

R. *Conserv. rosar.*

Flor. Tunicar.

Bugloss.

Anthos,

Nymphae ana ʒj.

Spec. Diarrh. Abb.

Diamarg. frigid.

Cordial. temperat. ana ʒij.

Corall. rubr. preparat.

Margarit. præp. ana ʒſſ.

Lapid. pretios. omnium ana ʒſſ.

Fol. auri fini num. 7.

Cum Syrup. Cûri Fiat Electuar. molle.

Alia ejusdem.

R. *Conserv. flor. Citri* ℥iſſ.

Rosar.

Acetos.

Borrag.

Tunicar. ana ʒvj.

Pulp.

Pulp. Citri condit. ℥j.
Cort. Citri condit.
Rad. borrag. condit. ana ℥ss.
Magister. Hiacyntb.
Perlar. ana ℥ss.
Magister. Corn. Cerv.
Confect. alkeker. ana ℥ss.
Spec. Diamoscb. d.
Diamarg. frig. ana ℥ij.
Syrup. de Acetof. Citri q. s.

VIRES ET USUS.

Cuncta hæc Medicamenta ad omnis generis morbos, in quibus cor & cætera membra principalia periclitantur, curandos apta sunt, nam conducunt ad omnes Lipothymias seu cordis deliquia, Melancholiam, Deliria, Febres ad Tabem & Marasmm; imò ad ipsam pestem. Ad eundem modum potest diligens Medicus alia infinita Electuaria pro variis curandi intentionibus concinnare.

DOSIS.

Dosis ad magnitudinem juglandis, superbibendo immediatè haustulum Cinamomi.

Non minoris certè virtutis est E-

lectuarium Cordiale Dn. D. Dorncreilli, Physici olim Lunæburgensis, in suo Antidotario novo, titul. de Electuariis, pag. 99. Ideoq; hic sub finem apponere volui.

R. *Conserv. Ros. rec.*

Spec. d. gem. frig. ana ℥iss.

Ol. Cinam. ℥iiss.

Garyophill. ℥ss.

Macis per expression. ℥i.

Moscb. Alexand. ℥ss.

Fol. Auri num. xv.

Magist. margar. ℥iiss.

M. & f. cum s. q. Syr. acetosit. Citr. Electuarium.

USUS.

Datur agris, convalescentibus, naturâ debilibus, & senibus à ℥j. ad ℥ss. vel per se, vel in aq. rosar. ℥j. vel, si febris absuerit, in vino Malvarico, aut alio generoso dissolutam. Spiritus vitales præcipuè, deinde animales & naturales recreat, fovet & auget, viscerum facultates conservat, & ad proprias actiones obeundas suscitât. Est Medicamentum naturæ humane admodum familiare & amicum.

CAPUT V.

DE

CONFECTIO ALKECHERMES.

Recip.

Serici succo granorum tinctoriorum recenter tincti lib. 1. macerentur

horis xxiiij. in succi pomorum dulcissimi, & aqu. rosar. ana lib. iss. Deinde paulisper insoquatur, donec probè rubeant liquores

Kk 2

liquores. Facta forti expressione, & serico abjecto, coque cum sacchari ℥iiss ad mellis spissitudinem: remotis ab igne, & adhuc calentibus, adde

Ambra crude minutim incisa ℥ss.
pistilloq; agita, donec sit eliquata. Tandem injice pulveres sequentes:

Ligni aloes,

Cinamomi ana ℥vj.

Magister. Corall.

Perlarum ana ℥j.

Fol. aurifini ℥iiss.

Moschi elect. ℥iiss.

Adhuc semel agitentur, & in vase aureo vel argenteo usui reponantur.

VIRES ET USUS.

Hoc Electuarium ex granis Tinctorum utilissimum est cordis palpitacioni, Syncopæ, Mentis alienacioni, Mærori sine causa manifesta: estq; unum ex iis, quæ mirificè animum roborant.

DOSIS.

A ℥j. ad ℥ss. in vino Malvatico, aquâ Cinamomi, vel Morfulis ad hunc modum parandis:

R. Confeſt. Alchermes ℥iiss.

Sacch. albi in aquâ Cinamomi dissolut. ℥iiss.

Fiant Morfuli sex, pro dosibus sex.

OBSERVATIO.

Gravidis non faciliè dandum hoc Electuarium.

Et hujus confeſtionis Alkermes plures circumferuntur descriptio-

nes, quas hoc loco omittere volo, & qui plura hac de re scire desiderat, integrum de confeſtionem Alkermes legat tractatum Dn. Doctoris Strobelbergeri, Anno 1620. Jenæ editum. Item Dn. Doctor. Laurentium Eichstadium, Medicum Stetnensem, De confeſtionem Alkermes in Pomerania parari cœpta, editum Stetini Anno 1634.

De

PULVERE CORDIALI.

R. Margarit. preparat. ℥ij.

Fragmentor. preparat.

Hyacinthi.

Sapphyri,

Sardi,

Granati,

Smaragdi, ana ℥ss.

Salis Corall. utriusq; ana ℥j.

Os. de Cord. Cervi.

Rasur. Ebor. preparat.

Santali albi,

Citrini,

Ligni aloes,

Flor. Nymphaear.

Bugloss.

Rorismar.

Spice Indica ana ℥ss.

Cinamomi ℥ij.

Sem. ocymi.

Citri enuel.

Trochiscor. aliptæ moschat. ana ℥ss.

Lapidis

*Lapidis Bezoardici,**Ambra,**Mofebi,**Croci orientalis,**Ben. utriusq; ana ℥j.**Fol. aur fini,**argenti fini ana xv.**Sacch. candi albi ℥ss.**Fiat ex omnibus pulvis subtilissimus.*

VIRE & USUS.

Hic pulvis omnem virium imbecillitatem firmat iis, quos animus deficit, sive à corde, sive à stomacho deliquium originem ducat, omnem noxæ causam vitalium partium discutit. Insuper Hæcticis, Tabidis, & iis, quibus tumultuosa insomnia obverfantur, auxiliatur. Longo morbo dejectos & imbecillitate languentes recreat, & ad pristinum statum reducit. Epati, ventriculo & ceteris membris principalioribus succurrit. Præservat quoque à Peste.

Huic non inferior est Pulvis Dorn creilli, loco antea citatò, pag. 81. Cujus descriptio, ut sequitur:

*R. C. C. ust. preparat. ℥ss.**Marg. preparat.**Corall. rubr. præp. ana ℥ij.**Succin. alb. preparat. ℥ss.**Unicornu gr. ij.**Lapid. Bezoart. gr. iij.**Fol. Auri num. vj.**Argent. num. iij.**& f. subtilis pulvis.*

U S U S.

Datur ℥j. in principio Erysipelatis, ad sudoris provocationem, cum ℥ij. Aqu. stol. Sambuci in inflammatione mammarum, cum ℥ij. vini Rhenani, & in aliis pestilentialibus morbis cum Aquà Carduibenedicti, Acetosa, & Rosarum ana ℥j. vel cum Card. ben. Scordii ana ℥ss. Cordialis frigide nostræ ℥iss. Syrupi Acetosati Ciri ℥ss. Utiliter ingreditur compositionem Electuariorum, morsulorum & Rotularum confortantium.

Est enim medicamentum à totâ substantiâ Cordiale, & Cordis Robur fortissimè tuetur.

CAPUT VI.

DE

MAGISTERIO, SALE,

Sive

ESSENTIA PERLARUM.

Quamvis Perlæ, vel Margaritæ, nera Medicamentorum, utpote sunt Sal, Magisterium, Tinctura, Oleum,

Kk 3

Arca-

Arcanum, &c. concinnare didicerunt, quid sint, quomodo, & ubi generentur, ex quibus regionibus ad nos perferantur, nostrum propositum non sit multa de hoc scribere, quia ipsæ apud nos satis (DEO gratia) notæ, alique de hac re, vel materia scripsere; sed tantum earum virtutem, usum, & quomodo beneficio Artis in varia Medicamenta Chymica elaborari possint, paucis perstringere: attamen, quia jucundum, & multum referre videtur, ut Medicus materiam, ex quâ medicamenta sua effingat, satis perspectam & cognitam habeat, libet aliter facere, quàm arbitrabar, præteritis cæteris, tantum de Geniturâ & origine Perlarum pauca in medium hic proferre.

Margaritarum autem origo & genitura est è conchis, haud multum ostrearum conchis dissimilibus. Hæ aëri expositæ siccantur, & sese expandunt, in quarum carne inveniuntur Margaritæ nunc multæ, nunc paucæ, quarum Magisterium, Sal vel Essentia pro usu medico sic elaboratur:

R. Margaritas, affunde acetum destillatum ad remanentiam trium digitorum. Ponatur in vitro clauso in arenam per aliquot dies. Deinde acetum effunde, & novum superfunde; sicut iterum in digestionem, idque toties repute, donec omnes margaritæ sint

solutæ, & jam cortices tantum natantes quasi appareant. Acetum destillatum omne conjunge, atque iterum in B. M. abstrahere, & relinquetur Extractum Margaritarum. Hinc affunde destillatam aquam, filtra, & per Alembicum sepam, idque toties repute, donec omnis nigrities atque aciditas sit reparata.

Atque ita habes Magisterium, Salem seu Essentiam, ut alii appellant, Margaritarum.

VIRES ET USUS.

Cordiale est nobilissimum auro potabili in temperaturâ & operatione quàm proximè accedens.

Datur igitur commodissimè:

1. In Contracturis, resolutione Nervorum, Convulsione, Phrenitide.

2. Corpus sanum conservat, læsum pristinae sanitati restituit; Lac muliebri emendat; Semen utriusque sexus auget & corrigit.

3. In confortatione cerebri, Memoriae & cordis conducit, in Aqu. Borriginis, Cinamomi, &c.

4. Prophylacticum Apoplexiæ, & Vertiginis.

5. Exsiccat & consumit omnes pravos humores in corpore existentes, è quibus Podagra, Arthritici dolores & Febres solent existere.

6. Contra Tabem, Ariduram, & Marcorem senilem.

7. Utimur etiam in Hydrope ad con-

confortationem præmissis generalioribus.

8. Contra calculum singulare.

9. Renovat, auget & confirmat humidum radicale; ita etiam à fenestrate debilitatis summopere conducit.

10. Certissimum Præservativum contra Paralyfin bis in septimâ, in vino Malvatico.

11. Mitigativum in morbo venereo.

12. In Epilepsiâ singulare arcanum.

13. Præservativum in Podagra, Peste, Febribus.

14. Fortificat humorem vitæ, & Naturam internâ in omnibus membris.

15. Contra tremorem cordis, item animi deliquia, in aqua Cinamomi.

16. Fætum in utero confortat & nutrit.

D O S I S.

Dosis à gr. viij. ad x. vel ʒj. in vehiculo convenienti. Offertur etiam in aquâ Roris Majalis, supra triticum vel frumentum collecti.

OBSERVATIONES.

1. Ex hujusmodi pretiosorum lapidum Essentiis, seu potius Salibus in cellariis supra prophyrium vel patinam vitream resolutis liquor colligitur, non minus atque essentia efficaç, idque potissimum Mensibus

Junio, Julio, Augusto fieri consuevit, tunc enim cellæ propter antiperistasin frigidiores habentur.

2. Cavendum, ne magisteria hæc vel alia menstruis acribus, & corrodentibus præparentur: ex ipsis enim multos interiisse hæcenus intestinis erosis acrimoniâ expertum est.

3. Alii solent solvere Margaritas per Spiritum Vitrioli, per spiritum ligni Guajaci rectificatum: Item per aquam Locustarum, Quercus novel læ, simplicissima & optima solutio fieri videtur per acetum destillatum. Aliquando loco aceti usus sum succo Citri, qui per se etiam eximium cordis confortativum, & alexipharmacum magnum; unde tempore Theophrasti & Plinii citri poma non edebantur, sed veluti thesaurus in scriniis cum vestimentis reponebantur. Et quamvis omnis acrimonia succi Citri per solutiones non sit ablata, tamen citra noxam ægris, commodeque exhibetur.

4. Magisteriorum & Essentiarum quæ nihil aliud sunt, quam Sal fixus, volatili iterum unitus, frequens in medicinâ usus est. Inter hæc autem palmam præcæteris obtinet essentia Magisterii nomine decorata, Margaritarum & Corallo- rum.

5. Vide tamen contra Immodicas laudes horum Magisteriorum,
ex

ex mente Angeli Salæ, quàm optime differentem Amplisf. Dn. D. 20. p. 264. Conringium de hermetic. medic. c.

CAPUT VII.

DE

OLEO SEU QUINTA ESSENTIA
PERLARUM.

Olei hujus descriptio licet à quibusdam propter mirandam virtutem, quam præstat in Medicina, secreti loco habeatur, & ob id minime sit vulgaris, eam tamen in gratiam benevoli Lectoris, cui hoc nostro labore studere volo, hinc præterire non possum, cujus elaboratio lege artis est talis:

R. Margaritas optimè lotas, & in pulverem tritas; His phiola indicis affunde menstrui acidi volatilâ, vegetabilis, vel mineralis quantitatem sufficientem, vel ad 3. vel 4. digitorum eminentiam, & Phiolam benè occlusam cineribus calidis impone, donec Perle omnes solvantur, & in liquorem abeant. Menstruum deinde in balneo abstrahatur, & in fundo Magisterium Perlarum restabit. Hoc sume, ipsi aliud menstruum affunde, ut denuò solvantur, tunc nonnullæ impuritates ab eo separabuntur, à quibus, quod clarum est, & in menstruo delitescit, effundito ne feces cum illo permaneant, denuoque, ut prius menstruum abstrahatur, & rursus, quod in fundo manet, solva-

tur, idque tamdiu repete, donec nullas amplius impuritates Perle rejiciant, & solutio pura appareat.

Quando igitur menstruum ultimâ vice abstractum fuerit, affunde aquam pluvialem destillatam, & cum eâ Magisterium hoc ablue: quo factò, aqua rursus per destillationem separetur, idque tantisper, donec aqua insipida prorsus gustui se offerat. Accipe nunc hujus Magisterii quantum velis, eique affunde spiritum vini optimum ad 2. digitos, vase cum luto optimè clauso, ad octiduum in cineribus calidis ad digerendum illud colloca, in quo temporis spatio, nonnihil in oleum spissum resolvetur, quod ob suam subtilitatem Spir. Vini innabit. Hoc oleum per inclinationem cautè à remanentiâ separa, & alium spiritum vini affunde, clausoq; vase tuam materiam in calidis cineribus ut ante, digere, toties repetendo, donec omne Magisterium in oleum conversum sit. Hoc Oleum, seu Quintam Essentiam per triduum cum Spir. Vini circulato, ac tandem spiritu vini ab illo per balneum evoca-

cato,

catò, ita tamen, ne essentia nimium arefiat, & ad usum reservato.

VIRES & USUS.

Hi, qui lautioris fortunæ, & quos non piget aut pudet, nihil non facere sumptuum in quævis pretiosa Medicamenta, ad recuperandam sanitatem, hoc medicamento potiri non possunt melius. Nam hæc Quintâ Essentiâ, vel Oleo Perlarum post ☉ potabile, ad naturam humani corporis confortandam nullum adhuc repertum est nobilius, nullum elegantius, nullum præstantius.

DOSIS.

Hujus Olei vij. vel viij. aut x.

guttulæ cum Aqua Cinamomi, Borraginis vel Melissæ propinata, mirificè vires corporis prostratas erigunt, & Syncope correptis in momento quasi succurrunt & opitulantur.

OBSERVATIO.

Quidam Pseudo-Spagyrici Gemmas & Perlas in reverberatorio calcinant cum Nitro, & calcem in cellâ vinaria vel balneo super tabula marmorea vel vitreâ solvunt; idq; Oleum Perlarum esse perhibent. Sed cave tibi ab isto Oleo: plerunq; enim parum Gemmæ vel Perlarum, multum verò nitrosæ substantiæ accipies.

CAPUT VIII.

DE

MAGISTERIO CORALLORUM.

Coralli à profunditate maris proveniunt, & sunt frutices saxei, qui ut quidam volunt, quàm primum aërem sentiunt, durantur & lapidescunt.

Generantur autem ex succo lapidescente, qui sponte suâ informam fruticis, sine ope ligni cujuscumque extranei, vi naturali in sale ipsius delitescente, prorumpit.

Fructus verò sive baccas è corallio nasci Matthioli contra Orpheum & Plinium negat, sed potius ex truncis ipsorum torno & limâ derasis, deinde

Smyridis lapidis pulvere & terrâ quâdam ex Tripoli Africa advecta, perpolitâ, teretes levesq; reddi, & splendorem suum cum figurâ capere, affirmat.

Varie sunt ratione colorum differentia, facile tamen ad tria genera referri possunt, quo alia pro varietate succorû sunt rubra, alba, & nigra. Viridis enim color, subflavus, cinereus, flavus & ex his mixtus, qui interdum reperiuntur, priorum trium imperfectiones & immaturitates esse videntur.

LI

Ceteris

Ceteris omnibus præfertur rubrum minii nativi colore, quod masculi nomen obtinet: & hoc recipiendum est, quoties simpliciter coralliorum fit mentio. Palescens Fœmina nomen habet. Huic succedit corallium album, deinde nigrum. Nam quod alio colore est, neq; in usum adhibetur, neq; pro corallio vulgò habetur.

Rubrum in Indiâ & Siene, juxta Plinium reperitur, nunc in mari Tyrrheno & Siculo passim invenitur, Neapolimq; affertur ubi politur. Nigrum reperitur in Galliciâ Hispania. Album verò inventuratum est, solidumq; & cavitatibus caret, quibus signis distinguitur à specie quadam, Hispanis Polo dicta, qua in Catalonia ab iis qui corallium rubrum querunt, inventa pro corallio albo præcio viliori divenditur.

Ex his eadem ratione, ut è Perlis, nobilissimum Medicamentum, quod Sal vel Magisterium appellitare solent, beneficio aceti destillati, ut capite VI. ubi de Magisterio Perlarum actum fuit, diximus, conficitur, & summo cum sanitatis fructu in usum Medicum adhibetur.

VIRES & USUS.

Sicuti Coralli mirabiliter crescunt: ita etiam mirabilia sunt illorum Arcana, Mysteria, Secreta & Magnalia. Quemadmodum enim rutilantes

integri ex commendatione Paracelsi excellentes sunt contra Phantasiâ, Phantasmata, Spectra, Evestra, Melancholiam: Sic Magisterium vel Sal usu Medico singulares virtutes de se exhibet:

1. Magisterii vel Salis vis & natura est, sanguinem in universo corpore sic mundificare & renovare, ut omnibus morbis & affectionibus ex sanguine corrupto ortum ducentibus, breve intra tempus sublatis ac sanatis, corpori veluti redintegrato, alacris pristinae sanitatis vigor restituatur.

2. Sistit omnes fluxus muliebres immodicos, in Aqua Plantaginis.

3. Omnes fluxus ventris.

4. Omnem sanguinis profluentiam & rejectionem, Hamorrhoidas.

5. Ad mundificationem vel renovationem sanguinis, in Aqua Fumariz.

6. Sistit putredines, roborat Cor & Spiritus vitales, ipsumq; tuetur à labe veneni.

7. Confortat & corroborat stomachum & calidum innatum, in aqua Mentæ.

8. Omnes obstructiones tollit in præcipuis membris, pulmone, jecore, renibus.

9. Concretum sanguinem dirimit.

10. In

10. In vehementissima suffocatione matricis, ubi omnia irrita; item in Menstruis superfluis cum Aqua Artemisiæ, Pulegii vel Melissæ.

11. In Hydrope, Spasmo, Paralyfi, Epilepsia, in Aqua Cinamomi.

12. Contra calculum in aqu. Ononidis.

DOSIS.

Agranis vj. adxij. vel ℥j. vel ℥ij. pro ratione et ætate, & secundum morbi vehementiam.

In ovo sorbili loco salis communis, juscule, vino generoso, Aqua Cinamomi. Possunt etiam ex ipso tabulæ parari.

Extra:

Sanat ulcera.

OBSERVATIO.

Hic Sal. si placet, in cella super marmore per deliquium in liquorem solvi potest.

NOTA.

1. Præcipitationem alii peragunt Ol. ♀ p. deliq. alii quoq; cum Spiritu ♂ li.

2. Qui Magisterium purissimum & ab omni crassamento terrestri liberum quærun, corallia primum resolvunt aceto acerrimo destillato, resoluta filtro destillant, & coagulant, idq; opus iterant, donec nihil immundi relictum maneat. Ultimo residuam materiam, iteratis destillationibus ab acrimoniâ liberant. Id Magisterium instar salis in loco humide frigido liquefcit.

3. Magisterium coralliorum per evaporationem paratum, a quibusdam quidem communiter Sal ejusdem vocatur, sed potius est solutio integri, solutiq; coagulatio, in liquore quovis, (exceptis Spiritibus ardentibus) solubilis, quam salis extractio.

4. Multi & omnesq; aquas nimium acidas Coralliorum dissolutioni adhibere verentur quod constet plerumq; sal aceti, post ipsius abstractionem, pondus coralliorum excedere, tantâ in iis acredine relictâ, quæ difficillimè tolli eluiq; possit. Verum id esse cognoscer, qui corallia, quæ aceto sunt resoluta, in vapores vertet, vel destillando subtrahet. Magnum enim pondus illis accessisse, comperiet.

5. Igitur non sine gravi ratione pro usu Medicinali quidam salia (Magisteria, seu Solutiones dicas) quæ absq; præcipitatione & per solam abstractionem menstrui solventis sunt, præferunt; quod præcipitati pulveres ad instar calcis sint, & paucis aquis, etiam corrosivis imò nullis dissolubiles, neq; satis apti ad intra corpus exhibendum.

6. Ablutiones & edulcorationes Magisteriorum, quas omnia tyrocinia Chymica tam severe præcipiunt, (inquit Zuelferus animadv. in pharmac. August. p. m. 448.) supervacaneæ sunt, si solutio aceto destil-

Ll 2

lato,

lato, vel Spiritu ☉ aut ☽ Philo-
sophico peracta sit, cum nullo mo-
do aciditas aut vis corrosiva men-
strui solventis (quæ jam tum in a-
liud ens commutata est) elui, aut
solutiones edulcorari possint et-
iam si vel centies operatio hæc ite-
retur. Nam Sal corrosivum men-
strui, nexu indissolubili, rei solutæ
copulatum est, eiq; tam firmiter
cohæret, ut nec extremâ Vulcani
violentia, sive per destillationem,
sive aliâ quâvis torturâ ab ipsis di-
velli queat; itaq; semel aut bis ad
summum solutiones aut sales ejus-
modi dissolvendo & filtrando ab
adhærentibus impuritatibus libe-
rasse, sufficiunt, quæ tandem Spi-
ritu quodam ardente aliquandiu
circulari, & tandem destillando vel
abstrahendo ab eodem separari
possunt.

Vid. hæc de re Cl. Dn. D. Pels-
höferi Paradoxa Chymica, disp.
publ. Witebergæ proposita num.
viij.

7. In Genere igitur monendum,
quod vulgare hoc sal sive sit Coral-
lorum, sive Margaritarum, non sal
aliquod sit ipsorum corporum, sed
Magisterium beneficio Spiritus a-
cidi adhærescentis aliquam salis
formam mentiens. Huc pertinent
& similia alia.

**MAGISTERIUM BUTYRACEUM
CORALLIORUM:**

*Solve Corollia s. a. in Spiritu ma-
gico, (i. e. Spiritu roris majalis, vel
quod idē in acet.) præcipita cum ol. ☽
per c. præcipitatū edulcora ac digere a-
liquandiu cum Spiritu Vini, quo ite-
rum abstracto habes Magisterium in
ore instar: butyri liquefscens.*

**MAGISTERIUM PLUMOSUM
CORALLIORUM:**

*R. Corallior. rubr. fragmenta vel ra-
mos q. v.*

*Spirit. ☽li Philosoph. aut phle-
gmatis ☽li q. s.*

*In vitro misce. Apparebunt alia
sursum emergere, alia fundum deci-
dere, sicq; per évάψησι sibi occurrere,
solutum defunde. Aliud menstruum
affunde. Tandem præcipitatio insti-
tuatur per Spiritum ☽li, edulcoratio
& exsiccatio.*

VIRES.

Cor & Spiritus vitales confor-
tat, sanguinem mundificat, & putre-
dini resistit.

Dosis a gr. vij. ad ℥ss. ℥j.

Vid. cap. 6. supra partis hujus no-
næ,

**MAGISTERIUM PLUMACEUM
ALIUD CORALLIORUM:**

*Solve s. a. Corallia in Spiritu non-
Dephlegmato, destillato ex ☽lis &
O an. ℥. j. formatis scilicet cum ar-
gilla ℥. ij. vel ij. in globulos, videlicet
vel per vices injiciendo Corallia in Spi-
ritum vel è contra corallia Spiritum
eundem*

eundem per vices superfundendo: decanta solutionem, filtra, (affundendo ut eo commodius filtrari possit, & destillatam, rosatam, si placet) precipita cum $\circ\circ$ A per camp. vel Spir. O li edulcora ∇ cordiali & exsicc.

NOTA:

1. Cum Corallia velut ascendere desinunt, menstruum debilitari incipit, subsiste igitur & inspissa alii quantitate.

2. Menstruum superius si tandem igne fortissimo fatigaveris, ascendit materia salina rubescens.

CAPUT IX.

DE

LAPIDUM QUINQUE PRETIOSORUM MAGISTERIIS SEU SALIBUS.

EAdem ratione quoq; Salia vel Magisteria nobilissima & propter effectus admirandos in curandis morbis gravissimis præstantissima è Fragmentis lapidum quinque pretiosorum conficiuntur, quorum virtutes paucis hic describere animus est.

I.

DE USU SALIS, MAGISTERII SEU, ESSENTIÆ, VEL ANIMÆ AUT TINCTURÆ SMARAGDORUM.

Hoc Magisterium est 1. nobilissimum arcanum in confortando cerebro & capite.

2. Abigit Vertiginem, præservat ab Apoplexia, Epilepsia, & Paralyfi.

3. Confortat memoriam, acuit sensus, curat Maniam, Melancholiam, & Phrenesin.

4. In Macore senili, Tabe, in cor-

dis palpitatione, ejusdemque confortatione præstantissimum & validissimum Corpus sanum conservat, læsum verò pristinae sanitati restituit, atque naturalium partium vires adauget.

5. Extingvit calorem præter naturalem Epatis, sitim tollendo.

6. Adauget utriusq; sexus semen.

8. Veneno resistit, Pesti, Febribus Epidemialibus.

8. Dysenteria medetur, & aliis multis morbis remedio est.

II.

DE SALIS VEL MAGISTERII GRANATORUM VIRIBUS & USU.

1. Tristitiam citra causam ortam amovet, compescit malas cogitationes, & bonos mores, lætitiæ & gaudium gignit.

2. Confortat omnia membra principalia,

- L 1 3

cipalia, ex quibus virtutes manant naturales & animales, juvat calorem naturalem & spiritum vivum.

3. Contra Pestem plurimum valet, tutatur corpus, ne lædatur à pestifero aëre, & præservat humores à corruptione.

III.

DE SALIS SEU MAGISTERII SARDORUM VIRIBUS & USU.

1. Mirè confortat cerebrum, amissam memoriam recuperando.

2. Calorem præternaturalem mitigat, sitim extinguendo.

3. Hæmorrhagias & omnes fluxus muliebres simul ac ventris fistit, Diarthææ & Dysenterix medetur.

IV.

DE SALIS SEU MAGISTERII HYACINTHORUM VIRIBUS & USU.

1. Sanat capitis vertigines, amissam memoriam, sensus deperditos, oculorum caligines abstergit, fomnum conciliat.

2. Medetur Palpitationi cordis, Defectioni q; animæ, juvat calorem naturalem.

3. Tusfientibus & Asthmate laborantibus prodest.

4. Contra pestem, Febres, aliosque morbos Epidemiales plurimum valet.

5. In morbis cancrofis ulceribusque phagadænicis summum auxilium.

V.

DE SALIS, SEU MAGISTERII SAPPHYRORUM USU & VIRIBUS.

1. Tristibus, Melancholicis, deliquio animi à corde proficiscenti succurrit.

2. Memoriam amissam recuperat, sensus acuit, comitialib. prodest, omnemque cerebri debilitatem aufert.

3. Restituit integras vires in pristinam sanitatem, extenuatis, consumptis & Hæcticis, &c.

DE DOSIBUS.

Dosis est à granis v. vel vii. ad x. in Aquâ vel vehiculo convenienti.

OBSERVATIO.

Sarda gemma à Neotericis quoque Carneola vocatur. Hi quinque lapides pretiosi prius vel vi ignis vel sulphure addito calcinari, & demum Sal extrahi aceto, atque aquâ dulci, vel destillatâ edulcorari debent. Si placet, hæc Magisteria in cellâ super marmore, vel tabulâ vitreâ in liquorem, ut cætera Magisteria, solvi possunt: vel menstruo convenienti extrahuntur earum Tincturæ.

CAPUT

CAPUT X.

DE

OLEO GARYOPHILLORUM.

Modus parandi Oleum Garyophyllorum est, qui præsto sequitur.

R. *Fustorum* ℥vj.

Aqu. tepida q. s.

Fermenti & Salis parum, sicut in digestionem & destillentur postea.

VIRES ET USUS.

1. Confortat cerebrum, in aqua Lillior. convall.

2. Firmat memoriam, in aqua. *Betonica.*

3. Tollit vertiginem, in aqua. *Carvi.*

4. Melancholiam propellit, in aqua *Borraginis.*

5. *Fatorem anhelitus emendat,* in aqua. *Salvia.*

6. Confortat spiritus tam animales & vitales, quam naturales in aqua. *Cinamomi.*

7. *Cordi præsidio est,* in aqua. *Borraginis & Citri.*

8. *Ventriculum roborat,* in aqua. *menta.*

9. *Flatus & Tormina discutit,* in aqua. *Chamomill.*

10. *Ardorem stomachi sedat,* in aqua. *Violar.*

11. *Oppilationem Epatis tollit,* in aqua. *Cichorei.*

12. *Lieni prodest,* in aqua. *Scolopendria.*

13. *Venerem incitat,* in aqua. *Cauponis.*

14. *Calculum frangit,* in aqua. *Petroselini.*

15. *Uterinis affectibus prodest,* in aqua. *Artem.*

Dosis à gut. iij. ad viij.

CAPUT XI.

DE

AURO POTABILI OLEIFORMI.

Primò redigatur, mediante Mercurio, drachma una auri puri, & per Antimonium fusi, in pulverem subtilissimum: quem serva.

Deinde triduanâ destillatione, elice Oleum Vitrioli rubrum, vulgari modo: quod hâc ratione dulcificandum.

Postquam ab oleo vitrioli, per

retortam vitream loricatam, spiritus separasti; ab hoc quoque aliquoties spiritum vini tartarifatam abstrahas. Sic evadet, instar mellis, dulce.

Spiritus autem vini tartarifatam ita parandus.

R. *Tartarum ad albedinem calcinatum, huic spiritum vini optimum super.*

superaffunde; atque in B. M. salis tartari q. v. imbibere sene. Quo facto; feces residuas abjice: atq; spiritum vini probe per chartam bibulam trahice: quo sepius, eò melius. Deinde iterum: in B. M. pone: atq; spiritum vini ad dimidium, sexies vel septies abstrahere semper reassundendo vinum separatim. Tandem in arenam pone: atque ignem primò lentum, deinde fortiorē subministra. Sic spiritus, sale Tartari impregnatus, per alembicum feretur.

Quando hunc spiritum tartarificatum ab oleo vitrioli, quod à suo capite mortuo destillatum, & sale proprio impregnatum sit, aliquoties abstra-

xisti: tandem oleum Vitrioli, quod aliàs difficulter altum petit, per rostrum latum alembici (cucurbita non sit alta) in vas recipiens destillabit.

In hujus olei Ziss. facili negotio, per noctem, in calore, calx solaris superius preparata, ad 3j. dissolvitur, ut semper aurum ei immistum maneat.

VIRES & USUS.

In omnibus cordis affectibus est summum remedium, ipsius confortativum nobilissimum & præstantissimum: Item melancholia hypochondriaca, febribus, morbo comitiali attonito, pleuritide, hydrope, syncope, &c. ad guttas vj. vel x. in conveniente liquore exhibetur.

CAPUT XII.

DE

FLORE AURI PRETIOSO.

AURUM optimè per antimonium purificatum, & per spiritum salis aliquoties solutum & attenuatum, teritur, cum septem partibus salis ammoniaci depurati, & in Alembico cæco sublimatur, ut flos auri, unà cum ammoniaco, evehat, qui postea ablutione edulcorandus.

VIRES, USUS, DOSIS.

Est hoc medicamentum præ cæteris cordiale eximium. Dantur in aqua cordiali vel vehiculo alio confortativo gr. vj.

DE

VELLERE AUREO.

Colligerozem ex tritico, mense Majo, ante exortum Solis, cælo sereno, loco editiore, linteo expanso, & in discum expresso. atq; in vas fistile effuso. Stet per dies quatuordecim, vel etiam mensem unum, in loco aliquo, tantisper, donec crassior, & fæculenta pars subsideat. Filtratur. Cape, quod purum & clarum est, ac eo vitrum orificii stricti, & latioris fundi, reple, tertia ferè sui parte

parte; inditis duodecim auri foliis, aliquantulum incis. Obturetur membrana triplici, & collocetur in locum calentem, sive tepidum æstate, puta, ad Solis radios, hyeme, retrò fornacem. Ac dum menses novem cum dimidio præterierint, aperiat vitru; & fac aliqua pars exhalet. Postea effunde totum liquorem, unà cum remanentiis: ac vitrum rursus clausum colloca in cineres calidos, usq; dum exsicceetur. Permittatur adhuc aliquandiu exsiccare. Atq; ita demum lana illa aurea, quæ antea visum ferè effugie-

bat, sponte sua de lateribus vasis resoluta, fundum petet. Quam plurimis levior, ab aère & vento custodi, & usui reserva.

Si rorem prius destillatis, ac postea auri folia adjeceris, solvetur quidem etiam hoc modo aurum; verum non in ejusmodi minutas particulas, quæ ipsis atomis æquari possint.

VIRES & USUS.

Eximium Cordiale & auro potabili in viribus non inferius. Dosis gr. ij. vel iij in conveniente liquore exhibita.

CAPUT XIII.

DE

TINCTURIS CORDIALIBUS.

ET si TINCTURÆ meritò propter operationes, quibus perficiuntur, & consistentiam suam ad Extracta referri possint: tamen quia ab autoribus tincturarum titulo donatæ fuerint, placuit & hinc ipsas sic appellare.

DE

TINCTURA CROCI.

Fit cum vini spiritu, qui super Crocum infundi debet toties, donec Tincturam totam attraxerit, & remaneat terra subalba. Tinctura filtratur: & S. V. leni balnei calore abstrahitur.

Sic & reliquæ Tincturæ perficiuntur.

VIRES USUS ET DOSIS.

Varias & egregias habet facultates: Spiritusq; imprimis in synopticis recreat & restaurat mirabiliter: si unica saltem ejus gutta, in jusculo aut vino albo, exhibeatur.

De

TINCTURA MELISSÆ.

VIRES, USUS & DOSIS.

Insigniter corroborat cor & omnes partes internas; prodest contra cordis palpitationes, ei quoque, cui tumultuosa insomnia observantur; item iis, qui incertis timoribus corripuntur. Malis cerebri frigidis

M m

gidis

gidis, vertigini, comitialibus, & difficulter spirantibus succurrit, &c. Dantur gut. x. vel xx.

De

TINCTURA RORIS-

MARINI.

Vires, Usus & Dosis.

Hoc præstantissimum remedium ad omnes affectus cordis. Confert præterea ventriculo, Cerebro & utero. Dantur gut. x. vel xv.

De

TINCTURA CORTI-

CUM CITRI,

Hæc Tinctura est excellens confortativum recreando omnia membra principalia corporis, præcipuè cor & cerebrum, in Melancholia, Tristitia. Deliquiis animi singulare Medicamentum est, promovet etiã menses. In peste & febris malignis præstantissimum remedium. Contra Ictûs serpentum & morsûs animalium venenosorum nihil certius.

Dantur gutt. x. vel xx. in vehiculo convenienti.

De

TINCTURIS FLORUM

BORRAGINIS & BU

GLOSSAE.

Hæc cordi magno præsidio sunt confortando spiritûs, tam animales & vitales, quàm naturales. Tristitiam citra causam ortam amovent, com-

perunt malas cogitationes, & bonos mores, lætitiã, & gaudium gignunt.

Dantur gutt. x. vel xx. in vehiculo cordiali, ut aqua Cinamomi, Citri, Rosarum, &c.

De

TINCTURA GRANO-

RUM CHERMES.

Vires, Usus, Dosis.

Confortat Cerebrum, in aquâ Lili Convallium.

Firmat memoriã, in aqua Be-tonicâ.

Tollit vertiginem in aqu. Carvi. Melancholiam propellit, in aquâ Borriginis.

Confortat Spiritus tam animales & vitales, quàm naturales in aquâ Cinamomi.

Cordi præsidio est in aqua Citri.

Dantur gut. x. vel xx.

De

TINCTURA FLORUM

TUNICARUM.

Vires, Usus & Dosis,

Contra Syncopen, palpitationem cordis, & langvorem virium efficax est remedium. Plurium alterantium Tincturarum fecimus mentionem supra part. 6. de catharticis particularibus, cap: 15. de Spiritu purgante sub finem, quæ hûc possunt referri & annexi.

CAPUT

CAPUT XIV.

DE

VARIIS ROTULARUM CONFORTATIVARUM FORMULIS.

ROTULÆ CÆSARÆ.

Recip.

Confect. Alkekerm. ℥ss.

Magister. Perlar.

Ambre grisee ana ℥ss.

Moschi laudatiss. ℥j.

Ol. Cinamomi gut. xx.

Sacch. alb. in spir. Rosar. diss. q. s.
vel ℥viij. F. Rot. parvæ pro usu.

Vires, Usus, Dosis.

Supra modum caput, cerebrum & memoriam confortant. Cor frigidum & tremulum roborant, & omnibus ipsius affectibus opem præstant. Dolorem capitis diuturnum & vertiginem discutiunt. Visum acuunt. Humidas oculorum defluxiones siccant. Caniciem retardant. Vitam ex malâ victus ratione abbreviatam prolongant. Dosis sæpius in die ab j. ad ij. vel iij. pro una vice.

ALIÆ ROTULÆ CONFORTATIVÆ.

R. Confection. Alkekerm. ℥ss.

Spec. Diamarg. frig.

Cordial. temper.

Latif. Rhasis ana ℥j.

Magister. Perlar.

Corall.

Smaragd. præpar.

Pulv. ligni Alœs,

Lapid. Bezoard. ana ℥ss.

Fol. Orlis num. iij.

De num. ij.

Sacchari albiß. in aqu. rosar. per
balneum destill. q. s.Fiant s. a. Rotula parva. S. in
Schatulâ mundâ, Kräftige Stern
Rüchlein.

VIRES ET USUS.

Caput, Memoriam, Cerebrum mirè confortant. Cor exhilarant. Stomacho, Epatis, & aliis Membris nutritioni inservientibus præter modum opitulatur.

(Nota: Species Diamargar. frigid. semper quoad fieri potest, recentes præscribantur, aliâs ingrata sunt.)

Rotulæ Cordiales aliæ.

R. Spec. Diamargarit. frig.

Diarrhod. Abbat. ana ℥ss.

Magister. Margarit.

Corallor. an. ℥j.

Confect. Alkekermes ℥ss.

Ol. Stillatit. Rosar. Maceris.

Garyophyllor.

Cinamomi ana gut. ij.

Sacchari albißimi ℥vj.

In aq. Cinamomi dissolut. F. confect.
in Rotulâ.

M m 2

Vires

Vires, Usus, Dosis.

Cor supra modum confortant,
illudq; ab omni corruptione illæ-
sum præservant, & ne facile à ma-
ligno aëre, depravetur, tutantur hæ
Rotulæ.

Hæc non incommodè referri
posse puto Rotulas γαλακτοποιησι-
κας Dn. D. Dorncreilii l. d. pag. 92.

R. Marg. præpar. ʒss.

Corall. rubr. præp. ʒiʒ.

Ol. stillat. fanic. gutt. viij.

macis gut. iiii.

Sacch. fin. s. q. aq.

Nuc. moschat. dissolut. ℥j.

E. l. a. Rotulæ.

USUS.

Experimentum est in provoca-
tione lactis. Sumant Nutrices sin-
gulis diebus manè, à meridie & tem-
pore vespertino quatuor, aut quinque;
pro unâ vice.

ALITER.

R. Condit. Rad. Scorzonæ.

Borrag. ana ʒj.

Pyror. moschatell.

Pulp. Citri,

Flor. arant. ana ʒv.

Conserv. flor. Tuni. ʒj.

Borrag. ʒv.

Spec. lactific. Galeni ʒss.

Diatr. sant. ʒj.

Tinctura Corallor. ʒss.

Rotul. Herber.

Gelatin. Rib.

Cydon. ana ʒv.

Succi Granator. ʒiij.

Aqu. Carbunculi ʒvj.

Cum Syrup. depomis, & de Cort.

Citri ana q. s.

pro condito,

ALITER:

R. Aqu. per Bal. destillat.

Borrag.

Bugloss. ana ʒj.

Citri.

Melissa ana ʒiiss.

Carbunculi ʒj.

Tinctura Corall. ʒv.

Confect. Alkekermes ʒj.

Misce. S. Krafft. Wasser.

ALIUD CONFORTATI-

VUM:

R. Conserv. flor. tun.

Borrag.

Melissa,

Rorismar. ana ʒj.

Rosar. rubr. Bugloss.

Cortic. Citri cond.

Anant.

Carnis Citri condit. ana ʒss.

Nuc. mosch. in Indiâ condit. ʒvj.

Tinctur. Rosar.

Meliss.

Borrag. ana ʒj.

Magister. Corall. ʒiiss.

De Hyacinth. ʒj.

Margarit. Orient. præp. ʒss.

Spec. Diaryloal.

Diambræ,

Aromat. rosar. Gab.

Latif. Gal.

Elect.

Elect. de Gemmis ana ʒʒ.

Confect. Alkekerm. ʒij.

Spir. Oli gut. xx.

ʒris gut. ij.

Syrup. de pomis redolentibus, de
Borrag. de rad. cortic. Citr. acetos.
Citri ana quantum sufficit pro Electu-
ario in liquidâ formâ.

ALITER:

R. Confection. Alkekerm. ʒʒ.

Conserv. Borrag.

Bugloss.

Flor. Arant.

Anthos. ana ʒvj.

Cortic. Citri condit. ʒʒ.

Nuc. Mosch. in Ind. condit. Syrup.
acetos. Citri q. s. pro Electuario.

R. Electuarii Cordial. ʒiʒʒ.

Mixtura Cordial. Imp. ʒij.

Pulv. Cordial. ʒʒʒ.

Magister. Corall.

Perlar. ana ʒʒ.

Syrup. acetos. Citri ʒj.

Fiat mixtura, cujus Dosis ʒj. vel ʒiʒʒ.

VEL:

R. Conserv. flor. Citri,

Bugloss.

Borrag.

Gelatina Citriana ana ʒj.

Magister. Perlar. ʒʒ.

Croci subtiliter pulv. gr. vj.

Olei Citri,

Cinamomi ana gut. ij.

Fiat Mixtura. De hac Patienti bis,
terve indies porrige per se, vel in aqua
destillatâ.

VEL:

R. Aq. Borrag.

Bugloss.

Acetos.

Melis. ana ʒij.

Syrup. Bugloss.

Borrag.

Acetos.

de succo Citri ana ʒj.

Olei Oli aliquot. gut. vel x.

Misceantur, & aromatisentur aquâ
Cinamomi, & de ipsis sapius aliquot
cochlearia bibenda concedito.

AQVA PERLATA.

mirè confortans in

Melanchosia.

R. Magister. perlar.

corall. ana ʒj.

hyacinth.

smaragd.

rubin. ana ʒʒ.

C. C. phil. prep.

ebor. prep. ana ʒj.

Moschi,

Ambre ana gr. vj.

Aqu. Cinamomi

borrag.

bugloss.

rosar.

cichor. ana ʒiʒʒ.

Extr. gran. cberm. ʒʒ.

Manus Christi perlar. ʒiʒʒ.

Misc. dos. cochl. j. pro vice.

ALIA

AQVA PERLATA

in Officinâ usualis:

Mm ʒ

R. Aq.

R. *aqv. rosar.*
borragin.
bugloß. an. ℥iiij.
Man. Christ. perlat. ℥j.
Sacchar. cand. ℥ss.
Misce.

ALIA.

R. *aqv. acetos.*
borrag.
bugloß.
rosar. an. ℥iiij.
Man. Christi. perlat. ℥iiij.
Margarit. preparat. ℥ss.
Syrup. granator. ℥j.
Misce.

VIREs:

Vulgò notissima sunt, utpote ad
 quæ in extremis tanquam ad ulti-
 mum levamen confugitur, cochlear
 subinde propinando.

ALIUD.

CONFORTATIVUM.

R. *Electuar. cordial.*
Pulv. cordial. ana ℥j.
Magister. Corall.
Perlar. ana gr. vij.
Sacch. alb. in aqv.
Cinamomi dissoluti ℥iiij.
Ol. Cinamomi,
citri ana gut. ij.

*Fiat confectio in Morfulis, qui inaura-
 ri dentur ad restaurandas corporis vi-
 res.*

VEL:

R. *Conserv. rosar. cum*
Spiritu Oli ℥ij.

Ex carne citri,
borraginis ana ℥j.
Pulver. cordialis ℥jss.

Electuarii cordialis ℥jss.

Pulveris Aloës ℥j.

Moschi,

Ambre ana gr. vij.

Fol. auri fini num. iiij.

Syrup. de Cinamomo ℥jss.

*Fiat Mixtura, que data decenter s-
 gnetur nomine medicamenti conforta-
 tivi universalis. Insigniter corroborat
 hoc conditum internas partes omnes,
 quando eger capit de hoc quantitatem
 juglandis.*

VEL:

R. *Pulver. cordial. ℥j.*

Magist. corall.

Perlar. ana ℥ss.

Lapidis Bezoardici gr. vj.

Fol. aurifini num. 5.

Rotul. manus Christi semiunc.

Fiat pulvis, cui inspergantur

Ol. Garyophyll.

Cinamomi,

citri ana gut. ij.

*Detur in Sbat. S. Pulvis conforta-
 tivus.*

VEL:

R. *Aqu. Cinamomi ℥j.*

Citri,

Vitamulier. ana ℥jss.

Rosar.

Bugloß.

Rosmarin. ana ℥j.

Marga

Margarit. *prep.*
Magister. corall. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.
Morful. è succo berberor. unc. \mathfrak{j} .
Misceantur & dentur in *sc̄t̄ili*.

VEL:

R. Aqu. Rosar.
Cinamomi,
Citri ana unc. $\mathfrak{j}\mathfrak{s}\mathfrak{s}$.
Carbunculi,
Confortativ.
pretios.
in deliqv. ana unc. vj.
Magister Corall.
Perlarum ana $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.
Mixture. Cordial. Imperial. $\mathfrak{z}\mathfrak{s}\mathfrak{s}$.
Morful. ex succo citri,
Syrup. è succo Citri,
è succo berber. ana unc. j.
Misceantur benè & dentur pro usu.

VEL:

R. Salis Corallor. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.
Margarit. *prep.* $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.
Pulv. cordial. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.
Ligni Aloës,
Santali citrini,
Cinamomi,
Garyophyll. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.
Spec. Diamosch. d $\mathfrak{z}\mathfrak{s}\mathfrak{s}$.
Sacch. rosat. tabulat. vel
Morful. citri, vel Rotul,
Manus Christi unc. \mathfrak{j} .
F. ex omnibus pulvis confortativus.

VEL:

R. Aqu. vite mulier. unc. $\mathfrak{ii}\mathfrak{j}$.
Cinamomi,
citri ana unc. $\mathfrak{j}\mathfrak{s}\mathfrak{s}$.

Borrag.
Bugloss. ana unc. \mathfrak{j} .
Confect. Alkekerim $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.
Salis corallorum,
Perlarum anagr. v.
Benè agitata transcola per chartam
bibulam. & da securè.

VEL.

R. Magister. Corall.
Perlar. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{s}\mathfrak{s}$.
Hyacynthi $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.
Extracti Croci $\mathfrak{z}\mathfrak{s}\mathfrak{s}$.
Confect. Alkekerim. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.
Ambra,
Moschi anagr. v.
Ol. Cinamomi.
Garyophyllorum ana gut. \mathfrak{ij} .
Sacchari albi fini q. s. pro confectione
in Morfulia.

SEQVUNTUR COR- DIALIA EXTERNA:

R. Aqu. Rosar,
Borrag. ana unc. \mathfrak{ij} .
vini Malvatici $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}\mathfrak{s}\mathfrak{s}$.
Aqu. Cinamomi unc. \mathfrak{j} .
Spec. cordial. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.
Acet. Garyophyll.
Spiritus rosarum ana $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$.
Fiat Mixture. Sign. Epithema cor-
diale, vel Epithema ad cor & pulsus.

EPITHEMA IN FEBRIBUS

MALIGNIS.

R. Aqu. rosar.
sambuc.
lactuc. an. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{s}\mathfrak{s}$.
acet. rosar.

rutac.

rutac. an. ℥j.
 Spec. diatrionsantal. ℥jss.
 ☉ prepar. ℥j.
 Theriac. Andromach. ℥jss.
 Croci ℥ss.
 Miste.
 F. Epitbema, cui & tantillum camphora admisceri poterit.

VIRES:

Carpis, fronti & pulsibus applicatum æstum febrilem mirum in modum in febribus malignis præcipuè mitigat, Cephalalgiam lenit, somnum conciliat.

ALITER.

R. Aqv. Lavendula,
 Liliorum convall.
 Apoplect.
 Cinamomi ana unc. ij.
 Pulveris ligni aloës,
 Garyophyllor.
 cinamomi ana ℥jss.
 Spiritus rosarum ℥iij.
 Fiat mixtura pro corde, naribus & pulsu.

ALITER.

R. Ol. nuc. moschat. express.
 Ungvent. pomati ana ℥j.
 Pulv. cordial. ℥ss.
 Ol. citri,
 Cinamomi,
 Garyophyllor. ana gut. ij.
 Fiat Ungventum, S. Ungventum cordiale.

ALITER.

R. Ol. nuc. moschat. express.

Ungv. Pomat. ana ℥j.
 Ol. citri,
 Cinamomi,
 Nardi ana gut. s.
 Balsami citri,
 Rosarum ana ℥ss.
 Fiat Linimentum pro naribus, corde, & pulsu.

Aliquando loco Ungventorum cordialium extrinsecus cordi & pulsibus applicantur sacculi pro roboratione ex sequentibus præparandi.

R. Herb. Melisse,
 Ocymi,
 Flor. rosar. rubr. ana p. ij.
 Bormg,
 violar.
 Tunicar. ana pug. j.
 Cortic. citri sicc.
 Ligni aloës.
 Cinamomi,
 Macis ana ℥j.
 Spec. Diambre,
 Diamosch. d. ana ℥ij.
 Croci ℥j.

Ex incisim minutim fiant tres sacculi, qui prius vino Malvatico, vel aqv. Cinamomi, vel aliâ pretiosâ irronati, atq; iterum expressi, cordi & pulsibus manuum applicentur.

VEL:

R. Flor. rosar. rub. M. ijss.
 Bormg.
 Nymph.
 Bugloß.
 violar. ana M. jss.

Anthos

Anthos pug. ij.

Melissæ, M. ss.

Santali Ciccini odon. Ziiss.

Ligni Alöes Ziiss.

Cortic. Citri sicc. Zij.

*Ex omnibus minutissimè contusis
fiant sacculi parvi pro corde & pulsibus
formâ decenti.*

Et hæc quidem de confortan-

tium Medicamentorum pretiosorum præparatione, Viribus, Usu & Dosi scripta sufficiant. Sequitur nunc, ut de peregrinâ quâdam herbâ Thee dicta pauxillum dicamus, postea Anodyna sequenti ordine, quàm brevissimè fieri potest expediemus.

CAPUT XV.

DE

HERBA THEE.

ANtequam finem confortantibus Medicamentis imponamus, divertamur non nihil ad herbam peregrinam Thee dictam quæ cum inter Confortativa computetur, atq; ante annos non ita multos Europæis innotuerit, inq; multorum ore versetur, quid verò sit ignoretur, igitur paucis ejus historiam & usum subjungamus.

Sunt autem herbæ THEE folia oblonga, acuminata, & in ambitu crenata; Radices verò fibrosæ, ac in minimas particulas dispersæ. Crescit tantum non in Chinâ, ac Japoniâ, verum etiam in Chiam: at eo discrimine, quod Chinenfis folia sint ex nigro viridia, Japonensis verò colore dilutiore, ac sapore gratiore. Unde quoq; fit, quod Japonensium Tchiam longè pluris, et-

iam æstimetur, quàm Chinensum Thee, veniatq; non rarò una ipsius libra, centum argenti libris.

Videtur autem hæc planta non longè cognita fuisse Chinenfis, neq; admodum diu in usu: desunt enim ipsis avita, quibus eam designent, nomina; sive hieroglyphica illi characteres (quales ferè sunt omnes Chinensum literæ) quibus exprimant ipsius naturam.

VIRES:

Creditur passim, nihil hæc herbâ salubrius, cum ad vitam, in extremam Senectutem prorogandam; tum ad impedienda quæcunq; sanitatis incommoda, neq; ipsam solum corpora reddere vegeta, atq; arcere calculi dolores, quibus hæc neminem dicunt obnoxium. verum etiam tollere dolorem capitis, gravedinem

Na

vedinem

vedinem, lippitudinem, destillationem, Spiritus difficultatem, ventriculi imbecillitatem, intestinorum tormina, lassitudinem, ac somnum, quem tam evidenter compefcit, ut forbitionem hujus decocti assumentes, videas interdum integras noctes lucubrando consumere, ac sine ullâ molestiâ evincere, inexpugnabilem alioquin dormiendi necessitatem.

Calefacit modicè, & adstringendo ventriculi osculum, refranat, coerctq; usq; eò vaporum ad somnum conciliandum necessarium adscensum, ut nihil impediementi offeratur illis, qui scribendo aut meditando satagunt noctes transigere.

USUS.

Differunt haud parum inter se discrepantes hæ nationes circa utendi rationem, permiscensibus Japoniis pulverem hujus plantæ, in lapide opbitide contitum aquæ calidæ, Chinesibus verò ipsam plantam cum paucis salis, saccharivè granis, ex liquore aliquo decoquentibus.

Quod decoctum deinde calefactum officiosissimè propinant, cum convivis invitatis tum quibuscunq; honoris causâ ipsos salutatum venientibus. Idq; eâ animorum inclinatione, ut Principes etiam Viri non detrectent, quin potius hono-

ri ducant, suis manibus hanc herbam vel amicis decoquere, vel alioquin ei miscendæ, temperandæve operam suam impendere. Exstructis propterea in palatiorum suorum interioribus, conclavibus ac foculis ex pretiosissimis lapidibus, lignisve, isti operi speciatim dicatis. In quibus etiã curiosè asservantur ollæ, tripodes, infundibula, calices, cochlearia, aliaq; perpolitata hujus culinæ instrumenta, quæ aliquot aureorum millibus redempta, ac sericis integumentis involuta intimis solummodo amicis ostendunt, neq; minoris habent loco ac apud nos Adamantes, Gemmas, ac bacata summi pretii monilia. Uti videre est apud Joan. Massæum *Res. Indicar. lib. 6. & 12. Ludovicum Almeydam Select. epist. 1. 4. Petrum Jarricum tom. 2. l. 2. c. 17. Matthæum Ricium de Christian. expedit. apud Sinas l. 1. c. 7. Aloisium Frois in relat. Japonic. Jacobum Bontium dialog. 7. Medic. Indic. & Joannem Lincotum cap. 26.*

Clariss. Dn. Adamus Olearius lib. 5. Itiner. Persic. p. 598. ait quod ipse viderit Ispehani, in Metropoli Persiæ, Persas hanc herbam decoctam bibere ex aquâ clarâ cum Sem. Anisi aut Fœnicul. & pauculo Caryophyllor. atq; sacchar. q. s. pro edulcoratione.

In Hollandia est quoq; hæc herba
famili.

familiaris, advehiturq; ab Orientalibus Regionibus. A Gallis tamen in magnâ copiâ appetitur, emiturq;. Vid. quoq; Generof. Dn. Johan. Albert. à Mandelsloh in Itinerar. Oriental,

Decocto huic herbæ THEE palmam præripere Decoctum granorum Cove existimat Excell. Dn. D. Leonhardus Ursin. Lipsiæ P. P. & Botanicus famigeratissimus.

P A R S X.

D E

A N O D Y N I S .

ANodyna Medicamenta in genere appellari possunt omnia, quæ dolorem tollunt, quacunque etiam vi id præstent. Hæc autem sunt non unius generis, sed alia dolorem ipsum, alia causam doloris spectant, & submovendo causam doloris, dolorem tollunt, alia duntaxat partis sensum hebetant, & ita morbum quasi dormire faciunt, ut Opium & Mandragora, de quibus

hic jam pauca recensebimus, eo tamen ordine, ut, quid Opium sit, quas crudum habeat virtutes, quomodo ex ipso salutaria Medicamenta conficienda, quàm ob causam sine diligenti præparatione & correctione in usum Medicum non venire debeat, & quas tandem habeat in Medicina virtutes, certis capitibus expediamus & comprehendamus.

CAPUT I.

QUID SIT OPIUM.

Opium nihil aliud est, quàm lachryma, vel Gummi papaveris ejusdem in Cambajete. Nascitur enim istic Papaver (corcax vocant nomine cum Arabibus communi) prægrandi capite, quod interdû binos sextarios, id est LX. uncias capere possit: hoc inciso, opium exstillat, quod ad nos postea adve-

hitur. Varia autem sunt genera Opii pro regionum differentiâ. Quod è Cairo adfertur, albicans maximi pretii est, & à nostratibus Thebaicum vocatur. Incolæ ejus loci opii esui ita advescunt, ut à scrup. i. ad drachm. i. sine sanitatis incommodo deglutire possint: In ò ejus usu abstinere nequeant sine

N n 2

manifesto